

VZHŮRU do EXOTIKY

Tanzánie, Indonésie, Havaj

Ubytování

Zážitky

Doprava

Tipy

Vzhůru do exotiky: Tanzánie, Indonésie, Havaj

Slasti.cz

Autor: Petr Mandík pro Slasti.cz

Titulní foto: © Petr Mandík

Copyright © Bispiral, s.r.o., 2013

Vydáno v roce 2013 v Bispiral, s.r.o.

Názvy použité v této knize mohou být ochrannými známkami příslušných vlastníků.

web: www.Slasti.cz

Žirafy, sloni, lvi, zebry, sopky, exotická kuchyně, zajímaví lidé i spousta dalších lákadel hrají roli v knize, kterou vám zde předkládáme. Vychází ze zápisů z našich cest do Tanzánie, Indonésie a na Havaj; a pokud vás snad napadá otázka, proč právě tato kombinace, odpověď je stejně snadná, jako neoriginální: Náhoda. Zpravidla jednou za rok se

vypravíme na nějaké vzdálenější místo světa, které nás právě něčím přiláká - a v uplynulých třech letech to byly právě tyto země.

Hned v úvodu je asi na místě varování: Kniha je opravdu jen upraveným deníkem z cest - a i když snad aspoň místy obsahuje nějaké praktické informace, nečekejte od ní, prosím, nic víc. Ať už se rozhodnete do ní začíst, mrknete jen na pár vybraných stránek, nebo ji po tomto úvodu odložíte, přeji vám krásné cestování - ať už se vydáte kamkoli.

Petr Mandík

Psáno pro magazín Slasti.cz. Petr Mandík je mimo jiné také autorem série článků Poserův průvodce nezávislým cestováním nebo sci-fi knihy Příště se zmrazit nenechám.

Nejen safari, aneb Jedeme do Tanzánie

Ty někdy až kýčovitě působící fotky zná snad každý: Žirafy, sloni a zebry v západu slunce, tradiční vesnice s kulatými obydlími a dobyt看kem, Kilimanjaro se sněhovým čepcem, orientální ulice Zanzibaru... Kdo

by to nechtěl vidět na vlastní oči? Samozřejmě, že ani my jsme si to nechtěli nechat ujít, a tak jsme se tam vydali. Do Tanzánie.

Protože se nás před cestou i po ní nemálo lidí ptalo, jak to vlastně v (takřka) rovníkové Africe vlastně vypadá, začnu s dovolením odpovědí na tuto otázku: Nebudu mluvit o jiných zemích, ale v Tanzánii se nejspíš budete cítit bezpečně, v hotelu vám poteče teplá i studená voda a pomíneme-li občasné výpadky a samotné safari (resp. jeho „ekonomickou“ variantu), nebudete se muset obejít ani bez elektřiny. Jsou tu samozřejmě bankomaty (poměrně často však stávkující), balená voda i supermarkety. Prostě: Pokud by si snad někdo myslel, že jede mezi chýše rozesteté v pustině, v níž ho budou na každém kroku ohrožovat lvi, sloni a hadi, dočká se nemilého překvapení. Nebo milého; záleží na úhlu pohledu.

Na kolik to všechno vyjde

I tohle je docela častá otázka... Po pravdě řečeno – není to žádná láce. Letenky můžete pořídit levně (z Mnichova běžně kolem 17000 Kč, o odletu z Prahy

do podobných destinací už díky skvělé cenové politice aerolinek ani neuvažujeme; ale Praha v tom není sama; jen pro zajímavost: Věříte, že letenka Mnichov-Amsterdam-Kilimajaro přijde na 17000 Kč, zatímco Amsterdam-Kilimanjaro na 28000 Kč?). A jakmile se ocitnete v zemi Kilimanjara, připravte si peněženky (nebo platební karty), peníze potečou proudem. Turista je tu určen k vyždímání, a tak třeba i pětidenní safari ve stanech nejspíš nepořídíte pod 600 dolarů na osobu. A třídní výstup na Mt. Meru nám nabízeli na 350. Ubytování a strava vás pak přijde na podobné, či mírně vyšší částky než v Česku. Prostě: Tohle vážně není žádná levná Jihovýchodní Asie.

Tanzanie den po dni

Předpokládám, že naše zastávka v letištní knajpě v Mnichově vás zajímat nebude, takže se rovnou dostáváme k bodu v čase, kdy letoun KLM přistává na letišti Kilimanjaro – přesně dle letového řádu – ve 20:25, a to nejen s námi, ale k naší radosti i s našimi batohy. Trochu obavu máme z úředníka, který si nás

vytahuje z fronty čekatelů na vízum a požaduje příslušný vízový poplatek kdesi stranou; ukazuje se ale, že nám opravdu jen chce pomoci a po chvíli už máme razítko s vízem v pase a vycházíme i s batohy před letiště. Celkem umírněná smečka taxikářů nabízí cestu do Arushi za 50 dolarů, zaráží nám o poznání levnější dopravu autobusem a nakonec přistupuje na \$45.

Vystupujeme u Arusha Naaz hotel, usmlouváme trojlůžák ze 70 na 65 dolarů za noc (snídaně, teplá voda, klima, posezení pod širým nebem na společné terase před dveřmi pokoje), zaplatíme taxíku padesátkou a dostaneme zpátky jen 3000 TZS (tanzánských šilinků, standardní kurs je 1450 TZS za dolar), což ale v tuhle chvíli neřešíme, neb není kde rozměnit. (Daleko brutálněji než taxikář nás stejně obere mBank ve spolupráci s VISA; kursový rozdíl TZS/CZK činí cca 10 %, což jinak než „brutální“ označit nelze.)

Večer ještě s RP vyběhneme na ulici pro pivo, ale cena 4 dolary střelená od boku číšníkem v nedalekém luxusnějším hotelu se nám úplně nezdá. No nic, byla to prima procházka i když v tuhle chvíli se ještě na tmavých ulicích necítíme zcela bezpečně.

Ale to se poddá...

Safari, Ve spárech naháněčů

Další den posnídáme a vycházíme z hotelu – přímo do spárů naháněčů. Hello, Jambo (místní pozdrav), where are you from, safari, very good price... a tak dále, pořád dokola. Jsou stejně neodbytní, jako ti v Indii, což znamená, že jsou neodbytní opravdu dost. Navštívíme čtyři cestovky (tři s naháněči) a turistické informace, můžeme jet na safari (Lake Manyara, NP Serengetti, kráter Ngoro Ngoro) za 650 dolarů na osobu i za 1950. Protože s chatami (lodgemi) se za pět dní nedostaneme pod nějakých 1400 dolarů, volíme nakonec stany za 650. All inclusive, tedy včetně jídla a 1,5 litru vody na den. Slíbena je i elektřina v džípu – na nabíjení foťáků – ale ta se nakonec nekoná, a tak nás jeden večer čeká výprava ke krámku v divočině. Ale to už předbílám... Je krásný den, nad Arushou se tyčí Mt. Meru (v dalších dnech už bude v mracích), děláme fotky, procházíme trh a snažíme se nenechat se otrávit stále nás doprovázející skupinkou naháněčů. Ten nejvytrvalejší nás nakonec nařkne z rasismu a

nenechá si vysvětlit, že bychom prostě docela rádi jen tak pokecali mezi sebou místo toho, abychom si s ním pořád dokola povídali o cenách suvenýrů, safari a dalších (jistě) skvělých službách.

Když konečně pro dnešek přestaneme bavit i jeho, dáme si pivo za 1500 TZS (se smečkou naháněčů v patách nám ho nikde nechtěli dát pod 3000) a koupíme adaptér do zásuvky za 1000 TZS (s naháněči 4500). Pokud jste výše přehlédli kurs, tak jen připomínám, že je to tisíc šilinků asi za 13 Kč. Ještě bych nerad (nebo rád?) zapomněl na oběd, kterým je první den ugali (něco jako knedlík splácaný z obilné kaše) a kus kuřete, které za života zřejmě málo zobalo a po smrti zůstalo ve fritáku déle, než mělo (brzy se ukáže, že jsou to zcela běžné problémy zdejších kuřat v klasických tanzánských hospodách). Cena 5000 TZS.

Jedeme na safari

Ráno snídaně v hotelu (buchty, palačinky, ovoce; stačí si jen říci), cesta k cestovce, pozorování řidiče s pomocníkem, jak dávají na džíp obrovský balík

stanů, jídla i dalšího vybavení a pak i naše bágly, to vše překryto nepromokavou plachtu. A nasedáme, ještě spolu se Seanem ze Švédska. Odpoledne dorážíme do prvního campu, kde necháváme vybavení, a jedeme poprvé za zvířaty k jezeru Manyara. Čápi, opice, sloni, divoká prasata, hroši, krokodýl, pakoně, zebry, žirafy... Bomba!

Sprcha v campu, večeře, noc ve stanu, snídaně a kolem kráteru Ngoro Ngoro (kde čekají místní bojovníci, kteří se ovšem ohánějí zbraněmi jen proto, aby nám je mohli střelit) jedeme do národního parku Serengeti. Vybavení necháváme na neoploceném tábořišti bez vody a elektriny, zato se suchými záchodky, z nichž k nemalé radosti PP létají po dosednutí netopýři. Naštěstí je část záchodů stojacích, kde se riziko střetu s netopýřem minimalizuje.

A zase vyrážíme za zvířaty. Žirafy, sloni, zebry i další jsou tady takřka na dosah, přibývají pštrosi, antilopy, buvoli a druhý den i lvi a leopardi. Jezdíme po cestách v parku, sem tam narazíme na další džíp, pokud je někde něco bombastického (jako třeba leopard), džípů tu je klidně osm pohromadě.

Všechny mají díru ve střeše, kterou stojící turisté loví

svými fotoaparáty všechnu tu exotickou nádheru kolem.

V táboře se hodí čelovky a v noci i trocha odvahy, pokud chce člověk vylézt ven ze stanu. Případy, kdy do tábora zaloudí lvi, jsou prý ale zřídka a museli bychom prý mít velké štěstí. To našťestí nemáme. Větší riziko tak hrozí, pokud si chcete odskočit přímo na safari (což, mimochodem, mimo vyhrazená místa není povoleno) a nevšimnete si, že lvi rodinka leží tři metry od zadního kola džípu. Tak se to málem stalo Seanovi. Pro jeho pohnutky jsme ovšem měli pochopení, neb po půl roce v Africe si safari zpříjemňoval pivem Kilimanjaro a plechovky otvíral jednu za druhou. (Na cestu si našetřil za rok jako řidič vysokozdvížného vozíku v Norsku; tam prý tuhle práci nikdo nechce dělat, a tak se dobře platí. Kdyby vás to náhodou zajímalo.)

A jsme zase o den dál, přejíždíme ke kráteru Ngoro Ngoro. Na jeho okraji je náš tábor – s vodou i elektřinou – ale zima nás odradí od jakýchkoli pokusů se po třech dnech zase osprchovat. Další den pak dole v kráteru pozorujeme stáda pakoňů, kocháme se pohledem na hyenu se dvěma roztomilými mláďaty, zase pozorujeme zebry,

antilopy... Komplikovanější je spatřit nosorožce, kteří tu na nikoho nečekají u cesty. Fakt nám dá zabrat, než je po dlouhém ježdění a pak intenzivním ukazování průvodce zahlédneme v dáli.

Vracíme se do tábora, nabíráme sbalené věci do auta a vracíme se do Arushi. Cestou ještě zahlédneme opici vykrádající auto jiné výpravy a potká nás porucha na džípu. Důsledkem je moje neplánovaná výprava do blízké vesnice, kde jsem jako turista zjevně poměrně neobvyklým úkazem a tudíž budím nemálo pozornosti. Vracím se pro zbytek výpravy a přesvědčím je k návštěvě hospůdky (reprezentované plastovým stolem a čtveřicí židlí u silnice), což mi po pravdě nedá moc práce.

A večer jsme zase v Arusha Naaz hotelu. Předtím ještě dáme průvodci každý 20 dolarů dýška; neskrývá zklamání, což nás trochu štvě, protože nám to zase neprijde tak málo. Obzvláště v Tanzánii a vynásobeno čtyřmi.

Pod Kilimanjarem, Trh a cultural trip

Máme tedy za sebou safari a teď se budeme věnovat vesnicím v okolí Mt. Meru. Ráno po návratu

od zvířátek přemýšlíme, co dál, pak se poradíme v informačním centru, odmítneme návštěvu místního trhu Ngaramtoni s průvodcem a nakonec na něj vyrazíme sami. Taxíkem za 10 tisíc TZS. Je to velmi autentický zážitek, barevný, hlučný, živý. V místní hospodě si dáme zvláštní hnědou omáčku s obilnými plackami a pivo – a po pravdě nás to stojí velké úsilí, protože anglicky tu nikdo nemluví a my svahilsky umíme asi tak pět slov, ze kterých ani jedno právě teď není nijak užitečné.

O den později se v dešti vydáváme na cultural trip za 72 tisíc/3 osoby, v čemž je mimo jiné příspěvek na školu ve vesnici, kam míříme. Elektřinu tu mají jen ti nejbohatší (včetně starosty, u kterého se stavujeme na oběd), část školy už funguje a část se pomalu staví (zato kostel je už postavený celý), sem tam někdo ještě bydlí v kulatých domech i s dobytkem, který obydlí vyhřívá. Pozornost budíme hlavně mezi dětmi, doslova si je získá PP, který je nejen fotí, ale také jim ukáže své záběry slonů. Kdo by to byl řekl, že tanzánské děti potěší zrovna tyhle fotky. Ještě nějaký vodopád, pak pramen, kam si místní chodí pro vodu a pomalu se vracíme.

Moshi

Další den má zase pršet, a tak se rozhodujeme pro přejezd do Moshi – pod Kilimanjaro. Po obvyklých krátkých trablech s volbou správného autobusu a ceny (nakonec platíme i za sedadla pro bágly, chtě nechtě musíme uznat, že své místo zaberou – a utratit za cestu pár šilinků navíc nám přijde jako lepší volba, než bágly hodit na střechu autobusu) se konečně vydáváme na cestu a okolo poledne jsme na místě. Hledání ubytování je opruz a po prohlídce asi pěti míst (v horku, déšť se nekoná), většiny s naháněčem, majitelem jakési cestovky, se vracíme do toho prvního (A&A Hill St., 30 tisíc za noc). Zato už víme, že jsou tu kousek od sebe hinduistický chrám, křesťanský kostel i mešita a že Kili je v mracích.

Ráno se vydáváme do vesnice Mweka, jedné z těch, odkud vede cesta na Kili. Nebo, přesněji – kam vede cesta, neb Mweka není startovním, ale cílovým místem. My už jsme se dříve rozhodli, že na Kili nepůjdeme, takže nám to nevádí – na rozdíl od průtrže mračen a zimy, která se do nás dává.

Zkoušíme se celkem úspěšně „zahřát“ pivem u jednoho ze stánků pro úspěšné lezce na Kili a odmítáme nabídky triček s nápisy Zdolal jsem Kilimanjaro. My přece nikdy nelžeme.

Jedeme "za kulturou"

Další den využíváme služeb naháněče z cestovky, se kterým jsme cenu za další cultural trip, tentokrát po vesnicích kolem Kili, usmlouvali na 110 tisíc za tři lidi. Ze šesti placených vstupů, které sliboval, se nakonec platily dva, takže nás pěkně natáhl, ale stálo to zato. PP a RP asi nebudou souhlasit, ale cesta místní dopravou (krutě narvaný mikrobus; první se porouchal, tak jsme v půlce cesty měnili) byla super, stejně jako pohled na Kilimanjaro, které konečně aspoň na chvíli vystoupilo z mraků. A samozřejmě pohledy na okolí této majestátní hory, nějaký ten vodopád a hlavně na lidi a jejich obydlí. U jedné z vesnic nás průvodce upozorní na luxusní rezidenci, kterou prý její majitel zaplatil z předražených armádních zakázek pro vládu. Je to už podruhé, co si někdo stěžuje na šílenou míru

korupce v Tanzánii – a je to zároveň podruhé, kdy mu férově říkáme, že jsme na tom v Česku podobně. Teď když nás prudí míra korupce v Česku, můžeme se uklidňovat tím, že v tom nejsme sami, že v africké Tanzánii jsou na tom stejně. Jen jednou věcí jsme je trumfli – totiž poukazem na bývalého premiéra, který chvíli po odchodu z vlády zázračně zbohatl a nikdo se tu po ničem ani nezkoušel pít. Tak tohle, to nemají ani v Tanzánii. (Tady od naší cesty nastala drobná změna, neb se o onom premiérovi aspoň zase začalo mluvit.)

Postupem času jsme zjistili, že jestli si chceme pochutnat, musíme se vyhybat místní tradiční kuchyni, a raději zamířit třeba do některé z indických restaurací. Za jídlo tu sice dáte stejně jako v centru Prahy, ale většinou si fakt pochutnáte.

Do Daru a na Zanzibar

Nastal čas se přesunout na východ Tanzánie. A tak kupujeme jízdenky do Dar Es Salamu. S díky odmítáme všechny autobusy, které mají vedle sebe 3+2 sedačky (tuhle hru na delších přejezdech vážně nehrajeme; i když nám všichni prodejci tvrdí, že jinak

to nejde) a kupujeme za 15 tisíc na osobu jízdenky pro standardní bus. Cesta je pohodlná a večer jsme na místě. V Daru přespíme (Econolodge, 35 tisíc za noc; cena, jako obvykle, za pokoj) a ráno hurá na Zanzibar.

Dvuhodinová cesta na ostrov koření přijde na 35 dolarů v ekonomické třídě (na 40 a víc, když nevíte, kde máte koupit, a podlehnete tlaku naháněčů) a když zrovna nejsou velké vlny, je celkem OK.

Přistanete ve Stone Townu, kde jsou hranice, neb sice dřívější Tanganjika a Zanzibar už jsou poměrně dlouho jedním státem, ale co by ti úředníci dělali, že?

Stone Town je mezi památkami chráněnými UNESCO, jsou tu nějaké paláce, pevnost, bývalý trh s otroky, úzké uličky a hlavně dřevěná vyřezávaná futra a zdobené dveře kam se člověk podívá. Po pravdě: Brzy se to omrzí a tak se aspoň další den jedeme podívat na Prison Island (35 tisíc za tři osoby), kde jsou obrovské želvy (které sem kdysi kdosi přivezl darem), pávi a také mimo sezónu (a vypadalo to, že i v ní) nepoužívané luxusní apartmány. Večer se jdeme najíst na vyhlášený trh, všichni jsou tu echt rybáři a mají podle toho skvělé rybářské přezdívky, všechno je čerstvě ulovené a vůbec

luxusní. Tolik teorie. V praxi je tu spousta naháněčů, kteří se za rybáře jen vydávají, dají vám zdarma ochutnat a buď vás to pak nechají stejně zaplatit, nebo vám aspoň prodají něco, co chutná úplně jinak. Už víme, že při příští návštěvě musíme být daleko, daleko opatrnější.

Další den si bereme na celý den taxi na cestu kolem Zanzibaru (50 dolarů). Cílem je trochu to tu omrknout a vybrat si nějaké sympatické místo na zbývajících pár dní. Projedeme sever a východ ostrova, projdeme si pláže Kendwa, Nungwi a Matemwa. Nekoupíme si žádné z nabízených suvenýrů. O den později se pak stěhujeme na druhou z nich. Bydlíme v poměrně luxusním pokoji, čemuž odpovídá i cena 105 dolarů za noc. Méně tomu odpovídá hlučná klimatizace a nefungující televize (což mně bylo jedno, ale prý zrovna měli dávat zápasy jakéhosi mistrovství v čemsi).

Koupání, šnorchling a jedeme zase do Daru

Protože jsme málo pečlivě studovali průvodce, na odpolední procházce po pláži nás poněkud

překvapuje intenzita odlivu, která se v praxi projevuje tím, že jsou všude jen odkryté kameny i korály a žádné koupání. To by nás sice stejně dlouho nebavilo, ale čím méně něco můžete mít, tím víc vám to samozřejmě chybí. Aspoň tedy pořizujeme nějaké ty fotky, pěkně se projdeme a po nějaké hodce konečně narážíme na super místo k plavání. Večer pak v blízké vesnici zažíváme oslavu s tanci, po které si nenecháme ujít večeři a la Mexico.

Pro další den jsme z 25 na 15 dolarů na osobu usmlouvali výlet na šnorchlování, vybavení a oběd v ceně. Super. Vážně. Až na nohu pořezanou o korály a připálená záda. Připadalo mi, že jsem ve vodě vážně jen chvíli a že si na korály fakt dávám pozor. Jenže kdo na to má myslet, když je kolem tolik krásných rybek.

Poslední den koupání, přejezd do Stone Townu a do Daru... Tentokrát s ukrutnými vlnami a všeobecným zvracením. Posádka naštěstí všem rozdala sáčky a často je měnila.

Dar v noci, Dar ve dne

Nevýhodou nočního Daru je to, že se tu zdaleka ne všude svítí. A že jsou místní obyvatelé ve tmě poměrně špatně vidět. Když se vydáte do města sami, protože ostatní členové výpravy teď nechtějí ani náhodou vytáhnout paty z hotelu, možná z toho budete chvílemi trochu nervózní. Za sebe říkám, že nervozita se ukázala jako zbytečná a že to byla prima procházka, byť to rozhodně není o fešně nasvícených památkách.

Další den ještě vyrazíme na terasu hotelu Kempinski, odkud je pěkný výhled na město, projdeme se po ulicích, nakoupíme dárky domů, málem se necháme sbalit Lisou, která hledá lásku někoho, kdo by ji vzal s sebou do Evropy, a za deset dolarů jedeme na letiště. Výlet do Tanzánie je za námi.

Indonésie: Cesta za sopkami i chrámy

Pro jistotu to přiznáme hned v úvodu: Z Indonésie jsme viděli pouze malou část, vlastně jen východní polovinu Javy, Bali, ostrovy Gili a severní část Lomboku. Což, jak jistě uznáte, je na zemi s více než

13 tisíci ostrovy vážně jen špetka. Ale špetka, která je tak akorát na běžnou třítydenní dovolenou. Čas nijak zle netlačí, a tak je možné v klidu spatřit - a zažít - třeba úžasné sopky na Javě nebo chrámy Bali, vykoupat se na plážích Gili Trawangan nebo se na chvíli ponořit do lesů Lomboku.

S průvodcem ve čtečce knih

Než se – hned v příští podkapitole – dostanu k samotné cestě, zastavím se u toho, jak jsme tentokrát vyřešili průvodce. Normálně jsme vždy používali tištěnou knihu od Lonely Planet (výjimečně i nějakou alternativu), tentokrát jsme ale dali přednost elektronické knize. To s sebou neslo určitá úskalí; možná vás ale detaily budou nudit, a tak klidně přejděte na další kapitolu. Tam už bude řeč o naší cestě.

Elektronického průvodce ve čtečce knih jsem už trochu testoval loni v Itálii - a protože tehdy nebylo vše rozhodně optimální, tentokrát jsem vše zkusil pojmout trochu jinak. Třeba se vám budou moje postřehy hodit - i když, po pravdě, některé

pravděpodobně brzy zastarají. Trh s elektronickými knihami se přece jen mění dost rychle. Snad alespoň něco z dalších poznámek zůstane v platnosti déle. Průvodce Lonely Planet jsem letos nijak nekonvertoval, ale použil jsem PDF verzi (lze po kapitolách zakoupit u vydavatele; koupit lze nově i verzi pro Kindle, ale zatím, zdá se, s velmi nedokonalými mapami). Její stránky jsem jen maximálně ořízl. Zmizela tak sice záhlaví i zápatí (včetně čísel stránek), ale text se dal – nikoli pohodlně, ale přijatelně – číst na displeji Kindle bez zvětšování. Delší texty jsem si podle potřeby zvětšil při jejich čtení přímo ve čtečce. Problém s kapitolami (Kindle si zatím neporadí s PDF záložkami) jsem vyřešil tak, že jsem do jedné poznámky u PDF vždy napsal potenciální cíle i s čísly stránek. Vkládání záložek se neosvědčilo – čtečka jimi procházela příliš pomalu. Sice jsem tak při rychlém přechodu na jinou podkapitolu musel zadávat čísla stránek ručně, ale v praxi to nebylo nijak zvlášť nepohodlné. Všechny potřebné mapy jsem si vytiskl. Výborná věc – knihu do kapsy nedáte, vytištěnou mapu ano. A vytahovat i spouštět pokaždé Kindle by bylo otravné. Po třech nedělích jsem si udělal závěr, že zmíněné

řešení je použitelné. Není dokonalé, ale lepší než konverze textů z PDF, při níž zpravidla dojde ke znepřehlednění i ke zpřeházení textu. A pro jakoukoli delší cestu je čtečka výrazně lepší, než několik objemných knih. Nehledě na to, že si s sebou člověk může vzít i nějaké čtení do letadla a že se z Kindle dá připojit na internet. Ne sice dokonale, ale e-mail z něj člověk pošle.

Vyrážíme na cestu

Začátek cesty je jako obvykle plný očekávání, ale jinak nijak zvlášť zajímavý. Letiště v Praze, letadla společnosti Emirates do Dubaje a pak do Jakarty, odtud s Garuda Indonesia přelet do Yogyakarty [džogdžakarta]. Emirates mají jako obvykle super servis (dobré jídlo i pití, navíc všechno kromě šampaňského je na palubě zdarma).

Na letišti měníme první peníze – za dolar je nějakých 8400 rupií, takže se dostáváme takřka přesně k poměru tisíc rupií za dvě koruny. To se bude dobře počítat. Pokud se do Indonésie chystáte, třeba se vám budou hodit cenové údaje, které dále často

uvádím.

Po krátkém smlouvání jedeme za 50 tisíc z letiště k vytipovanému hotelu v Sosrowijayan area, nakonec ale končíme v jiném – blízkém – naproti Gloria Amanda z LP (Lonely Planet, edice 2010). Za 350t (tisíc) na noc – ve třech – se snídaní, s klimatizací, s teplou sprchou na pokoji a s příjemným posezením na pavlači.

Prvním dojmem z Indonésie je překvapení: Yogyakarta je velké město (což dopředu samozřejmě víme), ale i tak působí až příliš civilizovaně a vlastně klidně. Skoro nikdo nám nic nenabízí a když už, tak po jednom „ne“ přestane. Je tu celkem čisto, chodníky v dobrém stavu, tištěné poutače u obchodů... Jde možná o drobnosti, ale ve srovnání třeba s Tanzánií nebo s Vietnamem si připadáme o jednu úroveň výš. Takže to vlastně není až taková exotika...

Ceny jsou obecně nízké. Voda za 3,5t, balíček křupek z manioku za 3,5t, jídlo v restauraci od nějakých 10t (smažené nudle/rýže s kuřecím masem a zeleninou). Jen pivo je, jako obvykle, dražší než v Česku – od nějakých 25t za půllitrovou lahev v restauraci (od 20t v obchodě).

Mimochoodem – v celé Indonésii (resp. v celé té její malé části, kterou projedeme) narážíme na prodejny potravin Circle K a Indomaret, které jsou zpravidla otevřené 24 hodin denně. Mimo již zmíněné potraviny tu koupíte třeba i plněnou buchtu ke snídani za 6t nebo ledovou kávu v plechu za 8t.

Vzhůru za památkami

První dva dny, pondělí a úterý, nás čeká prohlídka Yogyakarta a památek v dosažitelném okolí. Jdeme hlavní třídou Jl Malioboro k sultánovu paláci Kraton, pak k vodnímu paláci Taman Sari (kde nás chytá d'ábelská průtrž mračen) a necháváme se za 10t/osobu odvézt becakem (šlapací trojkolka) na ptačí trh (který se přestěhoval trochu dál z centra, než je uvedeno v LP). Po pravdě – nic z toho není třeba vidět dvakrát. Když ale například v sultánově paláci zapojíte fantazii...

K večeři zkouším za 20t gado gado (a colu za 8t), což je vařená zelenina s burákovou omáčkou; po obědovém experimentu s vyhublým kuřetem, s neidentifikovatelnými přílohami a s černým vejcem je

to změna k lepšímu. Na druhý den si po troše smlouvání dohadujeme taxi k relativně nedalekým super památkám – Borobuduru a Prambananu. Vyjíždíme v pět ráno, aby bylo dobré světlo a menší vedro. Borobudur (vstup 15 USD) je podle průvodce jednou z nejúžasnějších historických staveb Asie. Jde o cca 1200 let starý buddhistický chrám, nyní (stejně jako Prambanan) v seznamu Unesco. Velkolepá stavba to bezesporu je. A když si k ní přidáte pohled na nedaleko se tyčící Gunung Merapi (ohňová hora), je to opravdu krása. Narážíme tu na skupinky studentů ze Sumatry, které mají za úkol fotit se s turisty – a zapříst s nimi rozhovor. Taková praktická lekce angličtiny. Třeba té s českým přízvukem :).

Stavujeme se ještě v muzeu mořeplavby, které je ve stejném areálu (a vyzdvihuje cesty indonéských plavců za poznáním/obchodem), a přes jeden menší chrám a buddhistický klášter jedeme na Prambanan (13 USD). Jde o skupinu tentokrát hinduistických chrámů. Impozantní stavby. Nelze nepodotknout, že obě památky byly před pár desítkami let nalezeny v žalostném stavu – v podstatě rozpadlé – a byly postaveny v zásadě znovu. Tak už to ale koneckonců

s těmito památkami bývá...

Roli oběda tentokrát sehraje kuřecí satay (špíz s burákovou omáčkou; 30t), večeří je kuřecí curry (kuřecí polévka, ať si říká kdo chce co chce) s rýží (32t).

Sopka, která vybuchla v předstihu

Naše výprava do Indonésie má pokračovat výhledy na sopku Merapi a pobytem v horském středisku Kaliurang. Ukazuje se ale, že jsme poněkud zanedbali přípravu – sopka se podle místních lidí rozhodla loni pořádně bouchnout, což mělo dva následky: Zničila místní forest park a přestala chrlit "spektakulární proudy lávy". Takže uvidíme něco zcela jiného, než čekáme.

Odvoz z Yogyakarta do Kaliurangu nás přijde na 100t (nabídky taxikářů se ovšem pohybují i na 150 nebo 200 tisících). Ubytováváme se v příjemném hotýlku v japonském stylu (Fuji) za nějakých 250t za noc a vydáváme se do forest parku (vstup 20t). Po chvíli to vypadá, že je tu vše zničeno a zbyl jen jeden opravdu chudoučkový vodopád, ale pak objevujeme trochu zastrčenou cestu vzhůru na kopce. Po

nějakých 40 minutách jsme nahoře a máme před sebou obraz zkázy – stromy vyvrácené a zpřelámané jedním směrem, v dáli zbytky domků a ztuhlý proud lávy. A také sopečný prach, samozřejmě.

Samotná sopka se schovává v mracích – a vydrží tak až do večera. Takže ji nezahlédneme ani z druhé vyhlídky, na kterou z forest parku zamíříme. Spatříme ji až těsně před setměním...

Druhý den zkusíme ještě jednu vyhlídku nad městem, ale náš poměrně dlouhý výstup je zase odměněn jen pohledem do mraků. Tak si aspoň dáme nasi goreng (smažené nudle; 10t) a před odjezdem do Yogyakarta zbývá tak akorát čas na návštěvu místního muzea (50t). Jeho mecenáš sebral nějaké historické artefakty, svolal malíře a nechal je dle fotografií namalovat obrazy slavných osobností a to vše uspořádal do poměrně zajímavé sbírky, kterou provádějí zasvěcení průvodci. Cena za vstup je ale poněkud přemrštěná.

Sopka, která duní

Sopek tedy zatím samozřejmě nemáme rozhodně

dost, takže vyrazíme do Cemoro Lawang. Je to celodenní cesta, objednaná přes cestovku i s ubytováním (210t/os.; na místo máme totiž přijet hodně pozdě večer a nechce se nám hledat v horské vesnici potmě místo k přespaní). Poprvé a naposledy v Indonésii někdo neplní svůj slib – v hotelu Sion neteče teplá voda ani náhodou a záchod se splachuje jen kbelíčkem (což je tu vlastně docela obvyklé; jen v hotelích pro změkčilé turisty, jako jsme my, bývají běžná splachovadla).

Ve vedlejším hotelu si dáváme kuřecí polévku s chřestem za 30t a těšíme se na ráno. Vstáváme opět brzy, konkrétně v pět hodin, a vyrazíme k okraji hlavního kráteru sopky Bromo. Přesněji je to tak, že z jednoho velkého kráteru se teď v jeho centrální části zdvihají sopky tři – a jednou z nich je **Gunung Bromo**.

Okraj je od hotelu výrazně dále, než čekáme, ale když konečně dorazíme, Bromo nám vyrazí dech. Z kráteru pod námi - zahaleného mraky – se tyčí samotné Bromo a nepřetržitě chrlí kouř. Pak se mraky pomalu rozpouštějí a my začínáme sestup do kráteru. Po jeho dně přicházíme ke chrámu a k úpatí Broma. Neodolám a využiju nabídku svezení se na

koni; jen pár set metrů, za což jsem ochotný dát maximálně 10t – a s třetím chlapíkem od koňů se na téhle ceně dohodnu. Tak mám další zvíře do sbírky – po oslovi, slonovi a velbloudovi jsem se konečně projel (lze-li to tak nazvat) i na koni :).

Bromo bouří a je hlučný. Každý výbuch pocítíte i pod nohama. Jde z toho trochu strach, ale je to úžasné. Bouřící vulkán takřka na dosah, vše okolo pokryto sopečným prachem. Když je sopka klidná, smí se vylézt až na okraj jejího kráteru, ale teď to samozřejmě nejde. Vydávám se alespoň kousek po úbočí vedlejší hory. Těch pohledů se nabažím jen těžko.

Cestou zpět si nacházíme hotel hned na okraji velkého kráteru – za 350t s teplou vodou a s výrazně lepší pozicí pro zítřejší výpravu na vyhlídku.

Domlouváme si na ni jeep a protože tady funguje kartel provozovatelů, nedostaneme se pod 175t. Další den vstáváme před půl čtvrtou, cesta jeepem je poměrně krátká a pak už v zástupu turistů šplháme vzhůru na vyhlídku. Pomalu se rozjasňuje, mlha ustupuje, ale stejně není výhled jasný. I tak je ale úžasný. Gunung Bromo a okolí patří jednoznačně k

tomu nejlepšímu, co jsme při naší cestě viděli. (**A ještě tip:** Většina turistů se zastaví na první vyhlídce; po úzké strmé cestě, začínající na skále za vyhlídkou, se ale dá dostat výrazně výš – do míst s menším výskytem turistů, s krásnými jehličnatými stromy a s ještě romantičtějšími výhledy.)

Kuta, to jsou kluby... a moře

Za 180+25t na osobu máme koupený přejezd dál, a to na **Bali**, do Kuty. Mikrobus je pohodlný, cesta ale trvá od devíti do pozdního večera. Řidič má v hlavě zřejmě zmatek, a tak turisty mířící do Legianu vyhazuje u památníku obětí teroristického útoku v Kuta a nás – po popření faktu, že tohle už je památník v Kutě – odveze ještě o kus dál k moři. Takže se při cestě do hotelu Gemini Star, který je právě blízko památníku, docela našlapeme. Ubytování nás nenadchne – 380t bez snídaně – a dokonce bez hotelového ručníku (jediný případ za celou cestu; jasně, máme svoje ručníky, jak koneckonců radí i Stopařův průvodce, ale...) – nám přijde jako zlodějna. Majitelé se zjevně rozhodli

rýžovat na tom, že se dostali do poslední edice Lonely Planet. Snad zase příště vypadnou a dostanou rozum.

Hned druhý den se tak stěhujeme do hotelu New Arena – asi o 500 m blíže k moři a za 250t. Pak vyrazíme po pláži směrem k blízkému letišti – a mījíme ty resorty, kam se zřejmě jezdí na rodinnou dovolenou „na Bali“. Nevypadají zle, ale celkem nevidíme důvod, proč bychom měli preferovat moře tady třeba před Zanzibarem nebo Lamai beach na Ko Samui. Což jsou první dvě místa, která mě napadla, kde se mi pláže líbily výrazně více.

Ještě večerní procházka po pláži, pak po hlavní třídě mezi diskotékami a kluby, noční zmrzlina – kopeček za 15t (ano, tady to je turistická zóna, takže vše podražilo) a jde se spát před zítřejším přejezdem do Ubudu...

Když čas nehraje žádnou roli

Čas na Bali plyne pomalu a vlastně není vůbec důležitý. Pro nás je dokonce tak nedůležitý, že je nám úplně jedno, že všechno kolem funguje v trochu jiném rytmu než my. A to až do chvíle, kdy máme na

11:00 zajištěný odvoz do podhorského města Ubud, a v 9:58 zazvoní hotelový telefon, který nikdo nezvedne... A pak jeden z účastníků výpravy hodí do placu vtípek, že by mohlo být o hodinu více, než si všichni myslíme...

Jasně. Proto všechny ty hodiny kolem byly včera tak nějak špatnějdoucí. Jasně. Bylo to v průvodci. Mezi Javou a Bali je hodinový posun. Bacha na to! Než ale PP nadhodil onen vtípek – kterému se už ovšem nikdo nestihl zasmát – bylo všechno v pohodě. O 10 minut později chytáme náš mikrobús a doufáme, že jsme v pokoji nenechali nic důležitého.

Rýžová pole, opice a chrámy

Mikrobús nás za nějaké dvě hodinky (a 50t na osobu) převezde na místo, ubytujeme se v Ubud Terrace Bungalows na hlavní třídě za 330t/noc (vzdušný pokoj s teráskou a teplou vodou, snídaně v ceně) a pak si z LP (speciální vydání pro Bali a Lombok) vybíráme první trasu mezi rýžovými poli a dalšími zázraky balijské krajiny. Předtím ale ještě zajdeme na oběd do podezřelé restaurace s ušmudlaným vchodem,

po špinavých schodech, pod nimiž je velký náčrtek souložících prasat. Schody vedou na příjemnou terásku a kuře za 25t – se zeleninou, balijskou omáčkou a s hranolky – je výborné.

Krajina kolem Ubudu stojí za vidění. Rýžová pole zaplavená i suchá s již zralou rýží, někde se sklízí, jinde se pouštějí draci. Vesnice a v nich typické chrámy, lesy... Je tu příjemně. Chladněji než u moře a větší klid. K večeři padá volba na kuře v kokosovém těstíčku za 30t (s rýží).

Další den začínáme v opičím lesíku (vstup 15t). Opic je tu spousta, nejzajímavější jsou ty hrající si v malém kamenném bazénku. Obzvlášť v okamžiku, kdy si za součást svých hrátek vybírají poblíž sedícího fotografujícího turistu. Sem tam se po něm jen proběhnou, pak se za něj jedna z nich schová a druhá mu vyběhne na hlavu – a začnou se přes něj prát. Po chvíli to turistu přestane bavit a představení končí. A následují další vesnice, chrámy, lesíky a rýžová pole...

Neznámější chrám na Bali

Na čtvrtek máme domluvené za 350t taxi, které nás nejprve veze do nejznámějšího a největšího chrámu na Bali, Pura Besakih (vstup 15t). Před cestou z parkoviště ke chrámu si ještě pronajímáme povinné sukénky sarong za 5t (sleva usmlouvána z 20t) a vydáváme se vzhůru.

Průvodce varuje, že jsou tu otravní průvodci, nás však prudí jen jeden „strážce chrámu“, kterého se celkem snadno zbavíme upřímně míněnou poznámkou, že nám jako strážce chrámu nepřípadá a na ceduli, kterou ukazuje, také není nic o tom, že bychom nemohli jít dál sami. Sice ještě zkusí oblíbenou hlášku „respect local people“, ale pak kamsi mizí. Na indické samozvané průvodce zdaleka nemá. Mimochodem – na zmíněné ceduli je napsáno, že v době bohoslužeb mohou do chrámu jen uctívači. Teď to sice na bohoslužby nevypadá, ale jako přesvědčený ateista jsem ochoten z pragmatických důvodů krátkodobě uctívat celkem jakákoli božstva, včetně těch hinduistických. Takže podmínku splňuji.

Ještě se chvíli vymlouváme u prodejkyň pohledů (slevují z 5 na 3 a 1t, ale pohledy nejsou nic moc) a pak už si prohlédneme chrám. Prima. Prima je i jeho

horské okolí a vůbec je tu celkem pohoda.

Gunung Batur, uplakaná sopka nad jezerem

A jedeme dál, ke Gunung Batur, sopce nad jezerem. Řidič nám zastavuje u turistické hospody, ale oběd formou bufetu za 80t odmítáme – i po šeptem učiněné slevě na 60t (za 50t bych to vzal, ale PP a RP dnes nemají náladu na smlouvání). Žaludky naplníme vedle v bufetu nudlemi za 20t.

Kolem už se honí mraky, zčíná krápat a než sjedeme k jezeru, odkud vede cesta vzhůru, leje a leje. Ze silnice ve vesnici se stává potok a začínáme mít obavu, abychom se dostali zpět. Když se počasí nelepší, výpravu na Batur vzdáváme a vracíme se předčasně do Ubudu. Večeři je smažený tuňák ve sladkokyselé omáčce, moc dobře udělaný, s rýží za 20t.

A je tu pátek a další výlet po okolí podle LP. Tentokrát nás mimo jiné čeká i nějaká stará svatyně a Sloní jeskyně s vodním chrámkem. K miniobědu si dávám u prodejce na ulici smažený plátek sladké brambory a protože je vynikající, přidávám ještě

smažený banán a jakouci zeleninovou kuličku. Moc dobré, celkem za 1,5t. Nekupte to za ty peníze. Největším mým objevem je ale ovoce s hadí kůží, které si za 2t kupuji u Sloní jeskyně. Sladkokyselé, lehké... Chutí trochu podobné hrušce, konzistencí rambutanu. Cestou zpátky se nám podaří zabloudit, a tak rádi využíváme služeb zastavivšího řidiče, který se prý živí dopravou osob a za 40t nás bere do hotelu. Kupujeme pohledy (3t a 10t za známku) a stavím se na 20 minut na internetu (dosud jsem to řešil většinou v restauracích s Wi-Fi z Kindle) za 4t (10t za hodinu).

Gili, trochu ušmudlaný tropický ráj

Gili, to jsou tři malé ostrovy poblíž Lomboku - a prý jsou prostě, jedním slovem, úžasné. A tak brzy ráno vyjíždíme z Ubudu směrem k Padangbai a odtud rychlou lodí na ostrov Gili Trawangan. Mimochodem – ceníková cena je 660t, my se ale po návštěvě několika prodejců a nějakém tom smlouvání dostaneme na 230t. Ráj je nadosah, a to takřka za hubičku.

Naše rychlá loď (ještě existuje tzv. standardní, ale ta

nejede přímo na Gili) je i přes relativně nízkou cenu OK a jediným mínusem jsou ultravysoké sedačky v podpalubí. Tak vysoké, že má většina cestujících nohy nad zemí. Což je ovšem dost nepříjemné – a mým tipem je, najít si takové místo, kde si budete moci dát nohy na protější sedačku. Tedy s tolerantním spolucestujícím.

Já tohle štěstí tentokrát nemám, ale ukazuje se, že je to vlastně dobře – nahoře na palubě je s opilými ruskými turisty daleko větší zábava. Nejméně do chvíle, než jsou totálně zlití (myslím od vln) a přesunou se na druhou („naši“) část paluby, kde z nich mořská voda srší všemi směry. Naštěstí tím mým příliš ne.

Jinak je cesta je celkem klidná, Kinedryl jsem si (po loňské mrzuté zkušenosti z přejezdu na Zanzibar) tentokrát bral zbytečně. A výhledy na Bali a později i na Lombok a na Gili jsou super.

Okolo ostrova Gili Trawangan

Po přistání na největším z trojice ostrovů jdeme hledat ubytování na jih po pláži, až zakotvíme v

Trawangan Cottages za 380t/noc se snídaní (a se studenou, lehce slanou vodou; v tomhle horku se ale bez teplé vody celkem obejdeme). Později se ukazuje, že cestou na sever byl větší výběr, ale stěhovat se už nechystáme.

Na Gili je opět poněkud dražší než v Ubudu, ale zdražení vody z 3,5t na 5t (a podobná příkoří) lze ustát. Vyrážíme na vyhlídku nad ostrovem. Je dost zarostlá, ale pár pěkných pohledů na ostrov, moře i na blížký Lombok nás tu čeká.

O den později se vydáváme kolem ostrova s cílem najít si nějaké místo na koupání. Pláže pokryté korály nelákají ani PP ani RP ke spočinutí, natož k přechodu do vody (doporučení číslo dvě: nezapomeňte na žabky), naštěstí ale ostrov není zase tak veliký a nakonec se v severní části dostáváme k převážně písčitému přístupu do vody. Na břehu jsou ovšem vyplaveny nejrůznější odpadky z moře, které nám poněkud kazí dojem z jinak úžasného prostředí. (Dál nám ho trochu kazí i ukruté horko, na které si tak nějak tentokrát jen těžko zvykáme.)

Po koupání narážíme na skupinu studentů, kteří sice moc neumějí anglicky, ale zato se chtějí společně

vyfotit. Z řady fotek – pořízených na jejich mobily i na můj foťák – se mi, po pravdě, nejvíc líbí ta, na které jsem s jednou místní studentkou. PP vypadá, že trochu závidí, ale naštěstí nesebere odvahu se přidat. Ve třech by ta fotka rozhodně už tak super nebyla :).

Večer ještě procházka po hlavní třídě, odmítnutí nezbytných nabídek hašiše, marihuany a houbiček, a pak už jen rychlé plánování zítřejší cesty na ostrov Lombok. Cestovky ceny přepálily, a tak pojedeme naslepo.

Výprava na Lombok

Chytáme první veřejnou loď na Lombok (v 7, reálně ale v 7:30 ráno; 10t) a po přistání začíná smlouvání o dopravu do Senaru. Ceny startují na 500t, ale rychle se posouvají na 400 a 350. Kdosi zpruzeně říká, že jestli nás někdo tam a zpátky odveze za 300, tak nám dá 500t ze svého. Když se večer vracíme – po cestě za 250t – není už po něm ale samozřejmě ani vidu ani slechu.

Cestou do Senaru sdílíme auto s dvojicí plánující

výstup na Gunung Rinjani, na ten my se ale nechystáme. Chceme na ni jen hodit okem (což ovšem – jako obvykle při naší indonéské výpravě - kvůli mrakům děláme marně), zajít k vodopádům, mrknout na vesničky a po okolí.

Průvodce odmítáme (jeden nám nezištně radí, druhý potom trochu prudí a vypráví cosi o nebezpečích a o zástupech mrtvých turistů z Itálie) a k vodopádům jdeme jakousi neoficiální cestou. Pak podél zavlažovacího kanálu zamíříme do vesnice a zpátky k druhému vodopádu (pokud tam zamíříte, správná je cesta, na níž se dostanete přeledením zábradlí).

Dosažení cíle vyžaduje cestu po kluzkém akvaduktu a také překonání několika brodů. Začíná pršet a my to za prvním z nich vzdáváme.

Tentokrát se vracíme přes oficiální branku k vodopádům a jdeme k našemu autu. Z hospody vybíhá kluk s brašnou, který zkoumá, kde jsme byli, ale protože nemáme v úmyslu dodatečně platit vstupné někomu, kdo místo u cesty tráví čas u pálenky, mlžíme.

Tuňák chce ven - ještě před šnorchlováním

Na druhý den objednááme šnorchlování za 70t na osobu a pak už přichází večere, ke které si v Juku Seafood Restaurant vybírám grilovaný steak z tuňáka. Maso vypadá pěkně, ale zdá se mi, že má trochu divnou příchuť. Že by to bylo kořením? Nebo se mi to jen zdá? O dvě hodiny později už je mi jasné, že se mi to nezdálo. Hlava mi třeští a po hodince spánku se probouzím, po čemž se dějou věci, které tu rozhodně nehodlám popisovat.

Ráno už ve mně nepochybně není ani kousek tuňáka, ani žádné jiné předchozí stravy, jsem malátný a trochu pochybuji o tom, že je dnes šnorchlování dobrý nápad. Nicméně lehce snídám, беру si preventivní žvýkací imodium a vyrážíme.

Zastavujeme celkem třikrát a je to fajn. Jakmile má člověk před/pod sebou podmořský svět, na všechno kolem zapomíná. Při třetí zastávce máme štěstí na velké mořské želvy, což je taková příjemná třešinka na dortu (jasně, vím, že je to klišé). Pak se ještě stavujeme na Gili Air na občerstvení, kterým je v mém případě ledový čaj. Mimochodem – sladí ho tady tekutým cukrem (prý cukr rozpuštěný v teplé minerálce) a je to vážně dost praktické řešení.

Po troše smlouvání večer za 200t bookujeme cestu zpátky do Ubudu a jdeme na večeři do Villa Bali Gili, při níž RP odmítne dojíst i zaplatit své nasi goreng, neb je v něm kancelářská sponka, a mně zkazí náladu nejstrašnější quesadilla (39t), jakou jsem kdy pozřel (byť tuto jsem pozřel jen částečně). Jasně, quesadillas do Indonésie vlastně nepatří, ale když mohou mít v Thajsku nebo v Tanzánii výborná indická jídla, tak proč ne tady mexické?

Gili se tedy z hlediska jídla moc nevyvedlo, nedávne zdejší kuře na špejli z trhu také nebylo nic moc. Jako by to tu bylo zakleté. No co, zítra už stejně jedeme pryč. Zpátky na Bali.

Návrat na známá místa

Čekají nás už jen místa, která vlastně známe – Ubud a Kuta. Rychlá loď z Gili do Padangbai má 40 minut zpoždění, dál už jde ale všechno jako po drátkách. Za dvě hodky jsme v přístavu a o dalších deset minut později nás taxi veze do našeho hotelu v Ubudu. Tentokrát je ale bohužel volný jen menší pokoj s malou teráskou, dál v zahradě, s omšelou vanou a s klimatizací, která chlazení vzduchu jen neúspěšně

předstírá.

Mimochodem – loď, kterou jsme jeli, měla mít podle prodejců dvě třídy a my jsme si mohli připlatit za tu lepší. Což jsme (samozřejmě) neudělali a bylo to (samozřejmě) úplně jedno, protože každý seděl, kde chtěl.

Gunung Batur podruhé

Ve čtvrtek ráno neteče voda, takže musíme k ranní hygieně použít naši balenou, a před druhým pokusem o zdolání Gunung Batur (to je ten kopeček, u kterého nás poprvé chytila průtrž mračen) si přikoupit další. Taxi za 300t (tam a zpět i s čekáním) nás veze do Penelokanu, pak s trochou odmlouvání do Songanu a nakonec i k parkovišti, které ovšem neexistuje. Ukazuje se, že LP nabízí poněkud zkreslené podání reality, ale možná je to tím, že se kolem hory cosi těží, a tak bylo třeba parkoviště i s cestou k němu v minulosti zničeno.

Nakonec na radu místních vyrážíme k hoře cestou mezi dvěma povrchovými doly. Moc turistů tu zjevně nechodí, a tak budíme docela pozornost – děti i

dospělých. Cesta je postupem času stále méně zřetelná a nakonec na úbočí hory mizí v hluboké trávě docela. Doufám, že v trávě nejsou jedovatí hadi nebo jiná zvířena, se kterou bych se tu nerad potkal. Nad trávou – stále bez cesty – zastavuji a čekám na PP a RP. Mají chuť výstup vzdát, ale já trpím optimistickou představou, že už jsme skoro nahoře a nakonec se vydávám sám na průzkum. Po dvaceti minutách jsem skutečně na vrcholu, a tak zamávám na dvojici pod sebou, která si po předchozím váhání také nenechá ujít radost ze zdolání Baturu.

Kráterem se sem tam proženou mraky, které chvíli zakrývají a chvíli zase odkrývají jezero v dáli. Ze země na několika místech unikají horké plyny a když k jednomu takovému místu po čtyřech slézám, zjišťuji, že země je tu opravdu hodně vyhřátá. Zpátky už jdeme standardní cestou. Jsme rádi, že jsme se vyhnuli všem rádobyprůvodcům, kteří jsou tady podle LP nejdrsnější z celé Indonésie; založili si tu jakýsi kartel a prudí a prudí a vyžadují za své služby nějakých 600t.

Dvakrát se zeptáme místních a pak už jsme dole ve vesnici. V místním warungu (bufíku) si dáme tři coly po 5t a požádáme, aby zavolali na mobil našemu

řidiči, kam pro nás má přijet. Akce se zdaří, necháváme 5t dýško a v začínajícím dešti odjíždíme k jedné z mnoha ekofarem (je libo koupit si předražený čaj, vanilku, olejíček či kávu? Ochutnávka nebyla špatná, jen s těmi cenami vážně přestřelili) a ke chrámu se svatým pramenem.

Večer volím v naší oblíbené restauraci Dian kuřecí maso v kořeněném kokosovém mléce se zeleninou a s rýží (30t) a je to super. K pití ledový čaj, který se tu stává mým stále oblíbenějším nápojem. Mají ho skoro všude, je poměrně levný a dobrý. Jen se nesmíte bát ledu ve sklenici...

O hodinu později se ještě do restaurace sám vracím na dezert z černé rýže v kokosovém mléce s banány. Za 15t vážně zajímavá a příjemná chuť.

Do ráje turistů

V pátek lehce po desáté hodině odjíždíme za 150t taxíkem do Kutvy. V poledne už jsme v našem oblíbeném hotelu New Arena a získáváme stejný pokoj, jako minule. Za 250t plus 50 % navíc, abychom se v sobotu mohli odubytovat až v 18:00 (a

ne v poledne) – a měli se kde vykoupat před odletem.

Ještě se projdeme po pláži, v arabské hospodě si dávám za 35t kuře v kokosové omáčce a pitu (PP a RP volí jedno ze svých dvou oblíbených jídel, kterými jsou hamburger a nasi goreng – tentokrát vítězí hamburger) a jdu nakupovat drobné dárky.

V supermarketu narážím na durian, což je smrduté ovoce, které se na leckterých místech v Asii kvůli zápachu vůbec nesmí jíst na veřejnosti. A co je super, nabízejí i pár mističek, kde jsou jeho malé porce. Ještě nikdy jsem ho nejedl, takže se rozšoupnu a vypláznu za nějakých 150 gramů z posledních peněz 15t. Chutná zajímavě – konzistence se podle místa v plodu liší od pevnější až po kašovitou, chuť od jemně smetanové po lehce sladkokyselou.

Večer se jdu ještě projít na hlavní třídu. Odmítám hašiš, kokain, trávu i erotickou masáž od fakt mladé holky (prý) za 300t. Kupuji jen svůj z Thajska oblíbený energetický drink m150 za 5t.

Kafe v Dubaji a rybičky nad pisoáry

V sobotu nás čeká odlet, ale před ním máme ještě celý den. Po pláži jdeme do Legianu a cestou nás zaujme prodejce létajících lodí. Možná je to nějaká známá věc, ale pro nás novinka – a drak v podobě plachetnice nás tak docela nadchne. (Stejně ale nenakoupíme; počáteční nabídka 100t.)

Ještě poslední jídlo (kuře ve sladkokyselé omáčce s rýží, jestli vás to zajímá), poslední nákupy, pár temp v hotelovém bazénu a už za 50t jedeme taxíkem objednaným z hotelu na letiště. Míjíme obrovské sousoší Poseidona, které stojí na jakési křižovatce – a já si říkám, že by se výborně vyjímalo na nějakém velkém příjemném náměstí, kdyby ovšem něco takového v asijských městech běžně existovalo. Ukazuje se, že protože nejprve letíme s Garuda Indonesia a pak s Emirates, musíme letět z domestic terminálu – a navíc zaplatit dvakrát odletovou taxu. 40T v Denpasaru, 150t pak v Jakartě. S tím jsme nepočítali a tak přebíháme mezi terminály a měníme každý ještě pět dolarů. Odbavení je jinak bez problémů a na letišti je překvapivě levno, ceny jsou jen o nějakých 10 – 20 % vyšší než ve městě. Co mě ale skutečně dostává,

jsou záchody. Vedle umyvadel jsou misky s květinami a nad pisoáry akvária s živými rybičkami. V Jakartě si přebíráme zavazadla a vyřizujeme palubní vstupenky pro let do Dubaje a do Prahy. Úplně posledním drobným zážitkem je pak pátrání v obchodech na letišti v Dubaji po ledové kávě. Jestli víte, kde se tam dá pořídit Nescafé Latte, poradte. Ledový čaj, džusy, voda, všechno v regálech mají. Ale kafe nikde. Takovou chuť na ledovou kávu už jsem vážně dlouho neměl – a když tedy nemohlo být Nescafé v piksele, začal jsem vybírat z nabídky kaváren. Zvítězila vanilková káva v cukrárně Cold Stone za 17 dirhamů, kterou můžu rozhodně doporučit.

Havaj: Ostrovy, které stále mají čím překvapit

Tanečnice hula, květinové věnce vítající vyčerpané mořeplavce, pestrobarevné korálové útesy plné úžasných ryb a pohoda pod palmami - to je asi obrázek, který se většině z nás vybaví, když se řekne

slovo Havaj. Mimochodem - nepočestěný název souostroví zní Hawaii - a vyslovuje se Havaj-í. Stejným názvem se označuje i největší havajský ostrov, který však, aby se to nepletlo, bývá raději nazýván výstižně jako Big Island. Než se na Havaj vydáte, měli byste znát dvě nejpoužívanější lokální slova: Aloha, jež představuje univerzální pozdrav, a Mahalo, což je poděkování. I když - samozřejmě - můžete také klidně zdravít a děkovat prostě anglicky... Vždyť jste přece v USA...

Tahle cesta začala dost neobvykle: Naší hlavní motivací, proč jet právě na Havaj, byl kromě zvědavosti prostý fakt, že jsme byli schopni pořídit velmi výhodné letenky. Tak výhodné, že jsme prostě nemohli neletět. A tak jsme se po lehkých přípravách ocitli v půlce září na letišti Praha Ruzyně (které se do našeho návratu přejmenovalo na Letiště Václava Havla) a přes Koreu zamířili s Korean Airlines do Honolulu. Do města, které daleko víc než představy o Havaji naplňuje obraz středně velkého severoamerického města. Města, kde tanečnice hula potkáte jen jako atrakci, která vás má nalákat k utrácení ve vedlejší restauraci či v obchodě, a umělé

květinové věnce z Číny si můžete za pár dolarů koupit na každém rohu.

Ale to už jsem trochu předběhl... Začnu tedy raději pěkně po pořádku...

Přes Seoul do Honolulu

Odlétáme v pondělí večer, což je super, protože se v letadle pěkně prospíme. První let je jediný, na který se mi nepodařilo booknout dvousedačku, ale na trojku dostáváme naštěstí zajímavého spolucestujícího, který dělá byznys Koreji (v té demokratické, bez Kima, samozřejmě). Dobře jsme si popovídali, jen ze spaní nebylo skoro nic.

V Seoulu (resp. v Incheonu, kde se hlavní mezinárodní letiště pro Seoul nachází) jsme mrtví, svalíme se na sedačky na letišti a spíme. Pak si jdeme koupit nějakou tu sváču, M volí špagety, já nějakou korejskou polévku s nudlemi. Sice máme docela dost času, takže bychom mohli z letiště vyrazit ven, ale nemáme na to moc náladu - a cestou zpět tu koneckonců budeme mít skoro 24 hodin. Druhý let je zpestřen pouze tím, že se nějaký cestující

pár řad před námi pozvracel a šikovně zaneřadil celou uličku, takže letušky pár desítek minut jen běhaly, čistily a snažily se odstranit nepříjemný zápach. M to pěkně prospala, já bohužel ne.

A pak už jsme konečně na ostrově Oahu, v Honolulu. Imigrační kontrola je bez problémů, já jedu ještě na dříve získané vízum, M už na ESTA. Z letiště volám na dvě čísla levnějších taxislužeb, které jsem si dopředu vyhlédl, neb ty letištní jsou podle průvodce předražené, stejně jako shuttly. Kupodivu se pokaždé dovolám stejnému člověku, který mi opakovaně poradí, abych volal třetí číslo - taxi Charlies. To nakonec činím a za chvíli už nás vyzvedává taxikář původem z Vietnamu, který už 8 let žije na Havaji, má občanství USA, ale teď se chystá na delší cestu domů, protože má nemocnou matku. (Služby taxi Charlies jsme pak využili ještě třikrát a byli jsme s nimi naprosto spokojení. Proto této taxislužbě rádi uděláme reklamu zdarma; bezplatná linka je 18 775 311 333.)

Taxi stojí bez dýška \$29 čistého, což je stejně jako letištní sdílené shuttly a o cca 10 dolarů víc než levné volané sdílené shuttly - a prý o 10-15 dolarů méně než letištní taxi. Z letiště jezdí i MHD za \$2,50, ale

má striktní pravidla na velikost zavazadel, kterým naše bágly nevyhovují. Jak moc jsou pravidla vynucována, nevíme, ale neměli jsme v úmyslu to zkoušet.

Ubytování bez čekání a srážka s holubem

Přes on-line službu Agoda máme rezervovaný hotel Ambassador ve Waikiki. Předložíme vytištěný voucher a navzdory časně ranní hodině nás hned ubytují. Oficiálně je check-in time od 3 odpoledne. Pokoj se zdá být celkem OK, ale zase žádný zázrak. Je tu poměrně čisto, malá kuchyňka a samozřejmě sprcha a spol. na pokoji.

Hned vyrazíme na nějaké jídlo, kterým je napoprvé na trhu v centru Waikiki smažená rýže s barbeque kuřetem za cca \$10. Pokud jde o jídlo - a teď trochu předběhnu - nabídka je tu samozřejmě široká, od instantní polévky za dolar ze supermarketu (stačí dolít do mističky vodu a ohřát v mikrovlnce na pokoji) přes kus pouliční pizzy za 5 dolarů, výše zmíněné jídlo ve stánku na trhu až po jídlo v restauraci typicky mezi 13 a 25 dolary (pití cca za \$3, zpravidla

bezdné, pivo za \$5-\$7, v akci za \$3). Snídaně se dá pořídit od \$4, běžnější je ale cena kolem \$8. V restauraci je k ceně na jídelním lístku třeba připočítat cca 5% daň a spropitné, jehož doporučená výše je od 15 % výš. Waikiki je samozřejmě hodně turistická a drahá, na jejích hranicích a za nimi lze leccos - včetně jídla - pořídit o poznání levněji.

Kuře s příslušenstvím z trhu je docela dobré, M ho ale zkazí příhoda s holubem: Vždy jsem žil v domnění, že můj strach ze srážky s letícím holubem je iracionální, ale jeden z těch honolulských svůj let opravdu nezvládl a u stánku, kde se chystalo naše jídlo, zamířil M přímo na hlavu; ta sebou cukla, ale pták ji stejně švihl koncem křídla do obličeje. Naštěstí to nemělo kromě leknutí žádné další následky. Tedy kromě toho, že si od teď budu na tyhle nesympatické ptáky dávat ještě větší pozor. Jako sladkou tečku si po obědě ještě dáváme koktejl z guavy. Ještě chvíli se pak procházíme, ale začíná na nás doléhat dvanáctihodinový časový posun, a tak někdy na pomezí odpoledne a večera jdeme spát.

A když už jsem zmiňoval ceny jídla, zastavím se i u ubytování: Trochu rozumný hotelový dvoulůžkový

pokoj v turisticky zajímavých lokalitách lze pořídit od cca \$80 za noc bez daně (cca 13 %), běžnější je ale cena okolo \$100 za noc; levněji lze objednávat v rámci nejrůznějších akčních nabídek. Hotely mají běžně bazén, mnohdy na pokoji nechybí ani malá kuchyňka. V některých místech jsou k dispozici i levnější hostely se sdíleným sociálním zařízením, ušetřit lze i při využití ubytování v soukromí (třeba přes službu AirBnB; i tady ale najdete rovněž luxusnější varianty). A za luxusnější ubytování si samozřejmě můžete připlatit, fantazii se meze - obzvláště ve Waikiki - příliš nekladou.

Poznáváme Honolulu a kocháme se hřbitovem

Ve středu ráno se kupodivu nebudíme nijak zvláště brzy, ale jakmile jsme na nohách, vyrazíme směrem k přístavu, Ala Moana parku, downtownu... Cestou se stavujeme na snídani za \$4 ve Snappers Bar & Grill na Ala Moana bulváru - slaninu i vajíčka tu mají takové, jaké mají být, stejně jako americké palačinky, o poměru cena/výkon ani nemluvě. Voda je - stejně jako všude, kde jsme v USA jedli -

zdarma, čaj za \$2,50. Bohužel pro nás je tahle restaurace z našeho hotelu přece jen trochu z ruky, takže sem nebudeme chodit každý den.

Projdeme se Ala Moana Beach parkem s výhledy na panoramata Honolulu - samozřejmě včetně slavného kopečku Diamond Head, v nákupním centru Ala Moana poprvé otestujeme dobrodiní džusárny Jamba Juice (napoprvé volíme pohár z místních bobulí s musli a banány + fresh z pomeranče a manga, od příští návštěvy to ale už bude vždy Orange Berries Antioxidant z pomerančové šťávy a lesních plodů, na kterém pak celou dobu prostě ujíždíme) a koupíme na poště známky do ČR (jedna stojí lehce přes dolar).

Pak je čas na trochu kultury: Parlament, královský Iolani Palace, socha krále Kamehamehy a tak podobně. Než se vydáme do ulic downtownu, rozhodneme se vyběhnout na Punchbowl, kde je Národní památník - hřbitov bojovníků z Tichomoří. Moje mapa není příliš podrobná, ale značení je naštěstí celkem dobré. Přesto se pro jistotu cestou ptáme chlapíka z Filipín, jestli jdeme dobře - v touze slyšet, že ano, ale že můžeme použít nějakou skvělou zkratku - ale dozvídáme se jen onu první část

odpovědi, varování, že to není úplně blízko a pár rad, kudy dál. O pár stovek metrů dál a několik výškových metrů výš za námi najednou zastavuje auto a onen chlapík říká, že kousek odtud bydlí, a tak vzal auto a odveze nás. Super! Ukazuje se, že cesta nahoru by byla docela opruz, obzvlášť dnes, kdy se na nás ještě podepisuje časový posun.

Filipíнец je sympaťák a má, mimochodem, pět sester, které se provdaly různě po světě a tři z nich pracují jako letušky Lufthansy. Hřbitov je sám o sobě docela zajímavý, výhledy na čtvrt' Waikiki a na Diamond Head pak luxusní. Super místo, kde se dá v klidu posedět na trávě a kochat se okolím.

Pak už jen proběhneme centrem města a jedeme autobusem zpátky. Na Oahu funguje docela dobrá veřejná doprava - její mapy a jízdní řády najdete na jejím webu TheBus, a to i v PDF. Některé jsem si vytiskl, většinu mám v PDF v mobilu s Androidem (spolu s vybranými mapami různých míst Havaje), takže cestování busem je tu celkem hračka. Člověk se ale při pochybnostech v pohodě doptá i řidičů (několikrát vyzkoušeno), kteří mimo jiné ochotně poradí, kde vystoupit, pokud jedete na nějaké turisticky zajímavé místo.

Vystoupíme u našeho hotelu a rovnou zapadneme do blízké thajské restaurace. M si dává smaženou rýži, já kuřecí maso s arašídý; budete-li váhat, druhá volba je lepší - a tak se o mou porci dělíme dva.

Naštěstí pro mě je dost velká :).

Večer si ještě s dvoudenním předstihem zabojujeme přes Booking.com hotel v Hilo na Big Islandu a u Alamo auto. Mají nějakou akci, díky níž je verze Compact o pár centů levnější než Economy, a tak volím ji. Základní cenu nám ale stejně takřka ztrojnásobí ještě CDW (collision damage waiver), což je de facto havarijní pojištění (de jure ovšem ne, protože prý půjčovny nemají licenci na prodej pojistek) a pojištění odpovědnosti (to základní, které je v ceně, má na Havaji poměrně nízké limity plnění a my nechceme nic riskovat). Lze je pořídit i jinde online zvlášť - a levněji, ale ze zkušeností popisovaných na internetu usuzujeme, že tohle bude nejbezbolestnější řešení. Dostáváme se tak na cenu cca \$70 za den se vším všudy (tedy i s daněmi a různými poplatky).

Vyhlášený Hanauma Bay

Ve čtvrtek si trochu přispíme (což je dobrá i špatná zpráva; špatná proto, že jsem spoléhal na pomoc jet lagu při pátečním brzkém vstávání na letišti) a zamíříme do restaurantu iHop na "levné" snídaňové meníčko za \$8 (což mi přijde hodně předražené, ale protože jsem se už před odletem smířil s tím, že je Havaj drahá destinace, snáším to dobře; tak tu prostě projíme a probydlíme to, co jsme ušetřili za letenky) - bez pití a dýška. S účtem tu, mimochodem, skoro vždy dostanete podrobný návod i s tabulkou, jak nejlépe spropitné zaplatit :). Nakoupíme obrovské pohledy se třpytivým posypem (ano, je to trochu kýč, ale nám se stejně moc líbí) a protože autobus do slavné zátoky Hanauma Bay právě odjíždí - a další jede za hodinu - jdeme do hotelu. Tady pár minut před odjezdem naráží M na úskalí amerických záchodů, což má za následek, že je naše toaleta plná vody, která nám postupně zaplavuje koupelnu. Jestli nechceme přijít o další spoj, nemáme moc čas to řešit, takže problém jen hlásím na recepci (v tu chvíli už záchod dospláchl a problémem je jen bazének v koupelně) a za chvíli už sedíme v autobuse číslo 22.

Při vstupu do Hanauma Bay absolvujeme povinné video o krásách i ochraně přírody a pak už jsme v zátoce, na písku, pod palmami... Jdu prozkoumat korálový útes s rybkami... Docela pěkný, jen voda je tu teď trochu kalná... Mimochodem: Stejně jako na mnoha dalších místech na Havaji, i tady mají dvojí ceny - pro místní a pro cizince (vyšší, samozřejmě). To jen jako drobná vsuvka pro mudrlanty, kteří v 90. letech hudovali, že je tenhle přístup českou ostudou. Když si všechno dostatečně užijeme, vyrazíme zpět, zaženeme hlad v rychlém občerstvení, hodíme pohledy a zavoláme Charlieho taxislužbě, aby nás po třetí ráno hodila na letiště. Čeká na nás Big Island.

Big Island, to je prostě bomba

Big Island je nejmladším z havajských ostrovů a díky aktivní sopečné činnosti je vlastně ještě pořád ve stádiu růstu. Sopky jsou také jeho hlavním lákadlem - i když zdaleka ne jediným. Naše návštěva ale začíná, jak jinak, na letišti; naletěli jsme na doporučení být tu dvě hodiny před odletem, takže jsme tu snad - jen s několika nočními zaměstnanci - úplně první a

čekáme, až otevřou.

Chvilí po nás naštěstí dorazí i další cestující, kteří naivně uvěřili, že má smysl přijít s doporučeným předstihem. Konečně si tu nepřipadáme úplně osamělí.

Ve 4 ráno letiště otevírá, my se automaticky odcheckujeme u stojánku, odevzdáme bágly, sníme muffiny z ABC store (na Waikiki jsou obchody téhle sítě na každém rohu - a ne, není to přehnané tvrzení, je jich tu prý přes 80; 56, které uvádí Wikipedia, je prý zastaralé číslo), sundáme si boty u bezpečnostní kontroly, vypijeme kafčo u Starbucks a pak už se konečně boardujeme.

Let je luxusní, noční vstávání stálo za to: Waikiki svítí a nad Havajskými ostrovy právě svítá. Po šesté ráno jsme na Big Islandu (nazývaném také prostě Havaj, resp. Hawaii), v Hilo, kde lije jako z konve. U Alama dostáváme bílý vůz Hyundai Sonata (navzdory všem varováním stačí debetní karta, není třeba kreditní), rychle ho v dešti zkontrolujeme a jedeme do hotelu. Protože nerad řídím, dosud jsem se půjčování auta na dovolených vyhýbal, ale na Big Islandu nemáme moc na výběr. S veřejnou dopravou bychom se na spoustu míst nedostali, nebo bychom na nich byli

velmi omezení v pohybu. Takže je to tu moje první osobní zkušenost jak s půjčovnou, tak s automatickou převodovkou. Naštěstí všechno funguje tak, jak říkali kluci na YouTube :).

U zabookovaného hotelu Naniloa jsme za chvíli a opět nás ubytují bez čekání. Na parkovišti si všimneme, že je auto u předního kola odřené - přesně na hranici akceptovatelné velikosti defektu (podle papírové šablony, kterou jsme pro kontrolu dostali) a o pár sekund později se ukazuje, že na spodní straně blatníku jsou škrábance ještě větší. Štve mě, že jsme to v půjčovně přehlédli a na pár minut mám zkaženou náladu v očekávání nějaké šikany při vracení auta. Naštěstí jsme ale na Havaji, kde prostě nemůžete mít špatnou náladu déle než nějakých deset minut, maximálně čtvrt hodiny. Obzvlášť, když jste tu na dovolené a právě se chystáte vyrazit do Lava Tree State Parku :). Ještě předtím se ale za střídavého poprchávání vydáme projít po okolí hotelu, které ovšem - obzvlášť v tomhle počasí - ničím nezaujme. Z průvodce víme, že Hilo je na návětrné, deštivé straně ostrova, a tak jsme smířeni s tím, že si tu slunce moc neužijeme. Naštěstí ale náš přehnaný realismus není na místě -

už za pár hodin bude krásně a vydrží to tak v podstatě až do našeho odjezdu.

Stromy uvězněné v lávě

Lava Tree State Park se vyznačuje tím, že v něm jsou - jak název napovídá - stromy, přes které se přehnala láva. V praxi vypadají jako zbytky kmenů vytvořené z kamene, ale pokud máte příležitost nahlédnout dovnitř, uvidíte tam otisk původního kmene. To vše zasazené v lese, nebo, řekněme, v parku. Když se vynadíváme, jedeme po silnici 130 až na jih ostrova s výhledy na sopku a mezi lávová pole. Jsou tu úžasné scenérie. Někde už je láva porostlá vegetací, jinde ještě holá. V domech mezi lávou stále žijí lidé.

Zalitý je i kus silnice, od cesty jejím zbytkem odrazuje cedule s nápisem Restricted Area. Všichni turisté, na které tu narážíme, viditelně váhají, kam až lze zajet - a my po krátké diskusi s místními jedeme tak daleko, jak nám dovolí šířka silnice a další výraznější varování. V noci by odtud mohly být vidět i žhavé lávové proudy, teď si ale můžeme užívat jen již ztuhlé

lávy. I tak to stojí za to.

Cestou zpátky se stavujeme v Jamba Juice a ve Walmartu (1,5 litru vody, která na Waikiki stála \$0,99 a v Hilo u hotelu \$1,99, tu přijde na \$0,80 - přičtete zálohu na plastovou lahev a daň cca 5 %) a vybavujeme se jídlem na zítra. A pak už utahání po dlouhém dni míříme do hotelu. V noci tu, mimochodem, koncertují žáby, ale není to nijak rušivé. Alespoň pro nás. Někteří turisté z vedlejšího hotelu si na to na TripAdvisoru dost stěžovali.

Perla Havaje: Volcano National Park

Hotel Naniloa nás potěšil kontinentální snídaní zdarma, kterou rezervační systém dopředu nehlásil; a lze případně dokoupit i snídaní americkou. (Po návratu do ČR nás naopak nepotěšilo zjištění, že si strhl cca \$80 za dva hadříky pareos, které jsme si prý měli z pokoje odvézt; měli jsme okolo toho mailovou výměnu, zřejmě je na pokoj kvůli našemu časnému příjezdu vůbec nestihli dát, takže bychom si je nemohli odvézt, ani kdybychom chtěli; což jsme nechtěli. Peníze hotel nakonec vrátil.)

A vyrazíme do Volcano NP za sopkou Kilauea. Cesta v pohodě, vstup s jedním autem přijde na \$10 a už už jsme u prý největší aktivní sopky na světě. Z kráteru Halema'uma'u se kouří, do kráteru Iki sestupujeme - a jezero ztuhlé lávy na jeho dně je prostě úžasné. Pár sopek už jsem viděl, ale tohle ještě ne. Skvělý zážitek.

Samozřejmě si nenecháváme ujít ani další atrakce: sulfur banks, steam vents, Thurston Lava Tube i další krátery, ale po pravdě - je to pěkné, ale na rozdíl od Iki ne výjimečné. Jedeme až na konec Chain of Crater Road, konec silnice zalitý lávou vypadá vážně zajímavě a za vidění stojí i Holei Sea Arch. Puu Loa Petroglyphy na první pohled naopak nejsou ničím bombastickým, zajímavé jsou ale svým příběhem - jde o svaté místo původních obyvatel Havaje a je tu důlek za každé novorozené dítě - původní obyvatelé sem prý nosili a nosí jejich pupeční šňůry a prosí o dlouhý život nově narozených.

Večeři dnes řešíme v KFC, popijeme v Jamba Juice, nakoupíme ve Walmartu a padáme mrtví to postele.

Tankujeme a auto vyhořuje

Ráno poprvé tankujeme. Nemuseli bychom sice asi ještě, ale nejsem si tím zcela jistý. Protáhnu stojanem svou kartu a chce to po mě ZIP. Čekal bych třeba pin, takže vážně to chce PSČ? Až večer na netu zjišťuji, že opravdu ano; jestli by to fungovalo s českým PSČ, ale nevím; většina deníků zahraničních turistů, které jsem na webu našel, tvrdí, že mimoamerické PSČ jim stojan nevzal.

Vzdávám to a vyřáším za obsluhou. Holka v budce je ochotná, zaplatím jí hotově zálohu a pak se mi ještě dostává instrukcí, jak správně natankovat. Potom už jedeme k Akaka Falls - překvapivě vysokému vodopádu v překvapivě pěkném prostředí deštného pralesa (no dobře, lesoparku s chodníčky pro turisty).

Následuje Waipio valley. Pohled shora je super, cesta dolů hodně strmá - i proto tam mohou jen auta s náhonem na všechna čtyři kola. My jdeme pěšky. Procházka údolím nabízí několik pěkných výhledů, ale avizované vodopády nenadchnou a cesta k pobřeží je rozježděná a blátivá. Černá pláž s vlévající se řekou a surfery ovšem má něco do sebe. A

pohled na pobřežní útesy i kopce kolem je luxusní. Cestou se nám v autě rozsvítila oranžová kontrolka s pro mě nepochopitelným znakem (není divu, auta rozhodně nejsou mým koníčkem; vážně ale tohle výrobci aut ještě v roce 2012 myslí vážně? Proč někde není tlačítko nápověda?). Nakonec zkouším klasická IT řešení: Zastavím. Kontrolka svítí. Vypnu a zapnu motor. Pořád svítí. Obejdu auto a zkontroluji gumy, znak je ve spodní části podobný vzorku pneumatiky. Nic zvláštního na nich nevidím. Nastartuji. Svítí. Pomalu se rozjedu. Svítí. Pak zhasíná. Na cestě zpět se opět rozsvítí, ale po chvíli zase sama zhasne.

Večer na netu zjišťuji, že je to vážně kontrolka tlaku v pneumatikách a symbol představuje pohled na pneumatiku zezadu. Wow! Ano, jasně, chápu, že to všichni ostatní vědí. Ale fakt, fakt autům nerozumím a vůbec mě nezajímají. Nemohli by výrobci laskavě začít dělat auta pro lidi, jako jsem já, kteří jen chtějí dojet z místa A do místa B a nehodlají číst manuály? No nic. Zjevně máme tlak v nějaké gumě na hraně (proč to kruci aspoň neřekne, která z nich to je?). Ale je to oranžové, nikoli červené, tak ať se s tím pozítří poperou v půjčovně.

V pozdním odpoledni jdeme v Hilu do restaurace jídelny na Poco Loco, což je hamburger (maso) s rýží/rizotem, volským vokem a uho (univerzální hnědá omáčka). Dáváme si jednu porci a jednu Pepsi, vážně nejíme ve zde obvyklých objemech. Automaticky přinesou druhý čistý talíř, dva příbory, dvě brčka. Prý pokud bychom chtěli jíst oba, abychom to měli pohodlnější. Poprvé nechávám dýško 20 % - i bez toho, aby mi museli dávat svoje skvělé návody, jak dávat spropitné (jinde je dali, tady kupodivu ne; zato se tady prostě z mého pohledu chovali nadstandardně vstřícně).

V jogurtozmrzlinárně YogurtLand otestujeme asi 10 jogurtozmrzlin. Funguje to skvěle: Dáte si do kelímku, co chcete, můžete i zdarma ochutnat; posypete si to oříšky, ovocem nebo dalšími dobrůtkami. Obsluha to zváží a vy zaplatíte. V našem případě necelé \$4 (příště už se ale rozšoupneme víc). Super!

Jednoduché a s výborným poměrem cena výkon. A protože je vedle Jamba Juice, nemůžeme odjet bez orange berry antioxidant, tentokrát ve slušně velkém objemu Regular.

Nejvyšší vrchol Tichomoří

V pondělí vyrazíme na horu Mauna Kea. Ne tedy úplně na vrchol, tam bez náhonu na všechna 4 nemůžeme (a šlapat jedinou možnou pěší cestou na vrchol jsme tak trochu líní), ale do visitors centra a projít se kolem. Už samotná klikatá silnice stojí za to - nejdříve se spoustou hopů, pak mezi lávovými poli, která jsou už ale většinou alespoň částečně porostlá stromy a křovinami.

Samotné návštěvnické centrum a jeho okolí nabízejí krásné výhledy, bohužel vrchol s observatoří na nejvyšším místě Oceánie vidět není - prý bychom museli až nahoru. Na to nám chybí ona čtyřkolka; sice by se možná s trochou snahy dalo dojet stopem, ale nakonec si užijeme výhledy a sjedeme zpět na silnici 200, kde ještě vylezeme na kopeček naproti a zase si užíváme pohledy do krajiny. Pak ještě cestou vyrazíme na kratičkou procházku mezi porostem v lávových polích a už jedeme k jeskyním Kaumana a Rainbow Falls. Po pravdě: Ani jedno z toho moc nenadchne; z jeskyní je běžně přístupná jen vchodová část první z nich a vlastně ani

nevidíme důvod jít kamkoli dál, Rainbow Falls je prostě jeden další vodopád.

V Hilo se stavujeme na jídlo na hlavní třídě. M si dává těstoviny s lososem, já Calzone s kuřecím masem a kozím sýrem; na pohled vypadá úžasně, žádná kapsa z jednoduše přehnuté pizzy, ale ve tvaru kornoutu, lesklá na povrchu - a výborně i chutná. Ledový čaj M nenadchne, mě citronová limonáda s lemon grass a medem ano - a tak ji pijeme společně; je to verze s doléváním zdarma, naštěstí nikoho ani nenapadne náš šikanovat, že ji pijeme dva (koneckonců dva nápoje jsme si koupili).

Přípravy k odjezdu

Původně jsme si hráli s myšlenkou, že si zaletíme vrtulníkem nad tekoucí lávu, ale nakonec nám to nepřijde jako dobrý nápad. Lety jsou poměrně krátké, takže bychom to asi "zkontrolovali", ale rozhodně pořádně nezažili. Mrzí mě, že je Kilauea až příliš klidná a láva právě teče dost odlehlými místy, takže cesta k ní není prý zdaleka snadná a krátká - ale zase se aspoň můžu těšit, že ji poprvé uvidím

někdy jindy a někde jinde na Zemi.

Takže jsme náš program na Big Islandu vyčerpali a kupujeme na Orbitzu od Go Airlines za 2 x 76 dolarů zpáteční letenky. (Sem jsme letěli s Hawaiian Air, protože v daném termínu nebyla jiná volba, ale našťvali mě, protože nebrali české platební karty, pročez jsem musel použít Orbitz a připlatit si; teď zase nakupuji přes Orbitz, protože se osvědčil a pro letenky od Go nemají žádnou přírážku.) Zbývá dodat, že odbavená zavazadla se platí při check-inu na letišti zvlášť (u obou aerolinek) - \$17 za kus.

A objednávám i hotel Aqua Aloha Surf - na 4 dny. Tentokrát bereme o trochu lepší než základní pokoj, rozdíl je cca 9 dolarů, pokoj je o polovinu větší a má balkon; využijeme přitom slevu za flip-flops - při check-inu jen musíme ukázat, že s sebou máme žabky (zřejmě to mají kvůli dohodám s rezervačními systémy, kvůli kterým nesmějí podrážet ceny).

Potřebujeme v Honolulu přespat 8 nocí, ale dokud nevíme, jak bude hotel vypadat (na fotkách jsou všechny docela pěkné, ale realita se může značně lišit), bereme jen 4.

A ještě poslední výprava do YogurtLandu a do Jamba Juice, natankovat a spát... Zítřka už budeme

odpočívát na Waikiki beach...

Diamantová hlava a další pamětihodnosti

Ted' nás tedy čeká Waikiki beach, ale také Diamond Head, kopečky nad Pearl Harborem a další zajímavosti Oahu. Na letiště opět vyrážíme s předstihem, musíme ještě vrátit auto a mě zase začíná trápit odřenina na blatníku, kterou jsme při přebírání tak hloupě přehlédli. No, uvidíme, co se bude dít.

Žádná šikana se nekoná, předávání proběhlo hladce, s obvyklou pohodou a s úsměvy. Let je super: V letadle se dvakrát stěhuji zprava doleva, na jedné straně je vidět Big Island s Mauna Kea a s observatoří, na druhé další ostrovy a Waikiki.

Nádhera. Je jasno, výborný výhled.

Z letiště voláme oblíbenou taxi firmu Charlies, ale tentokrát se věci trochu zadrhnou. Hlas na druhé straně mě několikrát vyzve k zopakování všeho, co jsem řekl, s tím, že mi nerozumí. To mě trochu prudí: Víím, že nemluvím anglicky nijak úžasně, ale že by to bylo zase až tak hrozné... Pak se ale ukáže, že mu prostě vypadává zvuk a radí mi, ať jdu za lepším

signálem. Přiznám se, že volám z automatu a zavolám z vedlejšího telefonu. Teď už se domluvíme během pár sekund a já si oddechnu, že na vině nebyly moje jazykové schopnosti.

Za chvíli už jedeme do hotelu, kde nás na několik hodin opouští štěstěna. Náš pokoj není připravený. Oficiálně je check-in od 15 hodin a tentokrát musíme poprvé čekat. Až příliš jsme si zvykli, že máme na ubytování štěstí. Tak se aspoň převlékáme, necháváme si bágly v hotelu a vyrážíme někam na snídani.

Vybíráme Seaside gril na naší ulici, nabízejí akční snídani za \$4. Ukazuje se ale, že narozdíl od baru v prvním dni to nebyla dobrá volba. Slanina není dobře upečeníá, toasty přikupujeme zvlášť, když nám palačinky nestačí, navíc jim trvá jejich příprava nekonečně dlouho. Při placení nám rovnou vrátí peníze tak, že si nechají i 15% spropitné. Což se nedělá - ani na Havaji. Jsem trochu mrzutý a hraju si s myšlenkou, že je budu prudit. Nejde o ty cca dva dolary, ale o princip. M mi to rozmlouvá. Má samozřejmě pravdu, nestojí to za to.

Cekání na hotel a molten chocolate cake

Projdeme trhem, mrkneme na pláž a já začínám být nějaký jetý; necítím se ve své kůži. A tak zapadneme do KFC na střední Pepsi - hodně cukru a vody s bublinkami by mohlo pomoci. Tentokrát s sebou tahám v batůžku netbook, a tak ho vyndám na stůl a prohlížíme si dosud nafocené snímky. Pepsi a fotky mi zase zvednou náladu.

Chtělo by to ale ještě trochu víc tekutin, a tak jdu zahodit kelímek a koupit ještě malou Pepsi. "Refill?" ptá se obsluha, když kolem ní procházím. Zarazím se a dívám se asi dost nechápavě. Jako Jak Refill? Jako že mi střední kelímek, ze kterého jsme navíc pili dva a dali za něj \$2, znovu naplní? To asi ne... Na férovku přiznávám, že jsem si prostě chtěl koupit ještě jednu malou Pepsi a obsluha mi na férovku říká, že mi kelímek zadara naplní. Tak super, to беру. KFC u mě stouplo na hodnotě.

Ve 3pm jsme na hotelu a dozvídáme se, že pokoj stále není ready, ale že bude za 30 minut a dostaneme upgrade - jestli nám to tak nebude vadit. Rovnou se ptám, jak by to bylo, kdybychom přibrali

další 4 dny, a chlapík jménem Julio mi říká, že by nás nechali na stejném pokoji, ale o poznání dráž - byť prý s velkou slevou. Tušil jsem to, ale nezdá se mi to, a tak říkám, že tu jsme na slevu se žabkami a že máme nějaký limit atd. a on říká Jasně, vy máte mít ty žabky... Ptám se ho, jestli je chce vidět, na což se smíchem odvětí, že mi bude věřit. Zase chvílku něco ťuká do compu a nabízí cenu ještě asi o tři dolary nižší, než máme teď, což daleko více odpovídá mým představám, takže se rozcházíme s tím, že omrkneme pokoj a dáme mu vědět.

Když odcházím od přepážky, je za mnou docela fronta. Doted' jsem si jí nevšiml. Za půl hod'ky už bydlíme, pak vyrážíme na Waikiki beach (v hotelu zdarma vyfasujeme plážové ručníky a matrace), zaplaveme si, poležíme... Zrovna když se začínáme balit, začíná krápat, ale jen lehce...

Zastavíme se v hotelu a po spršce vyrážíme na večeři do Chili's. Dávám si pikantní steak a M tacos s pikantními krevetami, k tomu dvě piva... Povedlo se jim to. Jsme příjemně najezení, a tak je čas na dezertík - molten chocolate cake - čokoládový dortík s tekutým jádrem a vanilkovou zmrzlinou, to vše přelité čokoládou a zdobené karamellem. Bomba.

Za těch necelých \$10 to stálo. Ani společnými silami ho nedojíme (servírka automaticky přinese dvě lžičky a postaví dezert na stůl mezi nás). Tady si slušné dýško zaslouží - i když při téhle útratě už je to kruci znát :). Abychom trochu vytrávili, zajdeme k noční Waikiki beach osvětlené pochodněmi...

Pláž a Diamantová hlava

Středa je dnem odpočinku, po kterém M volá už pár dní :). Snídáme v hotelu (snídaně je opět v ceně pokoje). Dospíme se. A jdeme na pláž. Pronajmeme si slunečník se dvěma lehátky, celkem za cca \$20 na dvě hodiny. Sprcha, rychlé jídlo na ulici a spát... Ve čtvrtek jedeme autobusem číslo 23 pod Diamond Head a vyšlápeme nahoru. Výhled od bývalé vojenské základny je famózní - na jih ostrova i na Waikiki a koneckonců ani ten směrem do nitra ostrova není úplně k zahzení. Poprvé na Havaji slyším svou mateřštinu od někoho jiného než od M. Podrobněji ale českou skupinku turistů nezkoumám... Zpátky jdeme celou cestu pěšky, cestou omrkneme i

Havajskou univerzitu a její kaktusovou zahrádku. Koupíme si instantní nudlovou polévku za \$2 (mají i za \$1,09, ale my si prostě dopřáváme :)), ledové kafčo a krájené ovoce. Odpoledne vyrazíme ještě na nákup jídla a dárků do Walmartu. Ceny jsou tu o nějakých 20-60 % vyšší, než jsem zvyklý, ale protože jsem v USA nebyl už dva roky, nevím, jestli se tak změnila poměry, nebo je to tím, že je Havaj prostě dražší - protože se sem musí všechno vozit - jak tvrdí průvodce.

Večer jdeme opět do Chili's, tentokrát si M dává steak a já poloviční žebírka. Místo piva volíme citronádu a Colu, obojí bezedné, a jako dezert oříškovočokoládový zákusek s velkým kopečkem vanilkové zmrzliny. Zase super. Číšník se tentokrát při vracení splete v náš neprospěch; chvílku řeším, co s tím, ale nakonec mu to prostě jen strhnu ze spropitného.

Údolí Manoa

A je čas na výlet do Manoa Valley. Je to snadné: Busem číslo 8 dojedete k Ala Moana centru a odtud

vyrazíte dál busem číslo 5. Vše na jeden přestupní lístek - pro dva za 5 dolarů. Vystupujeme na konečné a pokračujeme spolu s pár dalšími turisty nahoru po silnici, kterou jsme přijeli. Zabočíme do Lyons Arboretum, které nabízí nejen zajímavé rostlinstvo, ale také pěkné výhledy na okolní kopce. A pak už jdeme k vodopádům.

Za půl hodiny jízdy autobusem jste v jiném světě - z honosného Honolulu a Waikiki najednou v polynéském deštném lese. Samozřejmě jsou tu cestičky pro turisty, ale protože ráno lilo, jsou hodně blátivé. Zpočátku to ještě jde, ale od druhé půlky už si opravdu gratulujeme ke goretexovým trekovým botám a rozhodně nezávidíme těm, kdo si vzali žabky nebo bílé tenisky. Ti první jdou v polovině případů raději bosí.

Vodopády nejsou špatné, ale cesta sama o sobě je - pomínu-li její horší schůdnost - díky vegetaci super. Od vodopádů Manoa zamíříme ještě na Aihualama trail s cílem dojít na vyhlídku Nuuanu. Po pár stech metrech jsme špinaví jako prasata a po dalších stovkách metrů - bahnem, přes kameny i po kluzkých kořenech stromů - to vzdáváme. Být cesta sušší, určitě je super - třeba průchod bambusovým lesem

je úžasný - ale takhle to není úplně ono. Navíc nás celou cestu pronásledují spousty komárů... Prostě je čas změnit program.

Vracíme se stejnou cestou, u vstupu na trail k vodopádům blahořečíme toho, kdo tu nainstaloval hadici s vodní pistolí, kterou si očistíme boty od nejhoršího bahna a vydáme se na bus. V hotelu sprška, sváča, kterou jsme měli na cestu a jdeme do YogurtLandu. Tentokrát s kuponem na 1/2 druhé porce zdarma, takže ušetříme dolar a půl :). A čeká nás západ slunce nad Waikiki - s dobrotami z YogurtLandu v ruce je ještě lepší, než by byl jen sám o sobě. A i sám o sobě by byl nepochybně úžasný :). Pak se jen tak procházíme, kupujeme si na trhu krevetí kuličky a vegetariánský závitek (celkem \$3), které ale vzápětí končí v koši. Tohle vážně nedáme. Nemáme moc hlad, a tak nakonec kupujeme Campbellovu kuřecí polévku, kterou si v hotelu ohřejeme. Nevím proč jsme si mysleli, že je to dobrá značka, za kterou se vyplatí dát 3,5 dolaru. Byla o dost horší než nudlovka od Nissin, která je skoro o polovinu levnější a o třetinu větší. Ještě že máme sklenku vanilkového kafička Starbucks. Aspoň nějaká jistota.

V hotelu nám paní z jakési cestovky nabízela zájezdy po Oahu, ale ke své smůle odpověděla nesprávně na otázku, zda platí ceny z letáčku. Podle ní totiž platily, což se mi nezamlouvalo, neb jsem fanouškem slev. A tak jsem si stejný zájezd od stejného operátora objednal přes internet, kde samozřejmě ceny z letáčku neplatily :). A právě tenhle zájezd je tím, co nás čeká už zítra...

Okruh ostrovem a Pearl Harbor

Je před námi pár posledních dní na Havaji. V nich absolvujeme trochu hektický zájezd na sever ostrova Oahu, výšlap na kopečky nad Pearl Harborem a také trochu toho bezuzdného flákání se na pláži. A pak se cestou domů ještě krátce stavíme v Koreji... V sobotu dopoledne se jen tak poflakujeme, ale po poledni vyrážíme s jednou z mnoha cestovek (s hrdým názvem Oahu Nature Tours) směrem na sever a východ ostrova Oahu. Letáček je pojat ve smyslu "Nikdo vám nedá to, co my vám slíbíme" a my na vlastní kůži zažíváme to pravé cestování s cestovkou: Na některých zmiňovaných místech se aspoň přibrzdí, jiná se rovnou bez ciráků projedou; čtyři

rychlé zastávky na nejdůležitějších místech z letáku stačí jen tak tak na to, aby si člověk udělal rychlou představu. Nejsměšnější je desetiminutová zastávka na "pozorování vzácných zelených želv", které byste mohli sledovat snad jen tehdy, pokud by na vás na místě čekaly - což v našem případě rozhodně nečekaly.

Nejdelší zastávka je u ananasových plantáží společnosti Dole, kde si každý může nakoupit. My jsme si koupili ananasovou zmrzlinu s kousky ananasu. Ale abych nebyl jen negativní: Pokud byste okruh absolvovali veřejnou dopravou, hodně byste ušetřili, ale tmavá a zpravidla nepřiliš čistá okna autobusu by vám ani zdaleka neposkytla takový výhled, jako ta čirá v našem busu. Nicméně s vlastním autem byste ve dvojici už dali včetně pojištění a benzínu prakticky totéž, jako za zájezd - a zastavili byste si kdykoli a kdekoli. Zase byste ovšem měli méně času sledovat okolí. Můj závěr je: Jednou za dovolenou můžu na výlet s cestovkou jet, ale vícekrát bych to asi nezvládl.

(Tento příběh měl později ještě pokračování: Považoval jsem za správné nenechat si své dojmy

jen pro sebe, a tak jsem po návratu do Česka vložil svůj názor na jeden známý světový web s radami pro turisty. Netrvalo dlouho a ozval se mi majitel Oahu Nature Tours - a já teď považuji za férové přidat sem i jeho pohled na věc: Podle jeho slov jsme byli spíše výjimkou; zastávky prý bývají delší a pokud průvodce usoudí, že je dost času, jsou ještě další dvě (od ledna 2013 prý ale už jen jedna). Zastávka u Dole bývá naopak kratší. A šance vidět želvy je prý cca 85%. Majitel byl z mého příspěvku mrzutý, ale já samozřejmě mohu popisovat jen zájezd, na kterém jsem byl - a ten proběhl, jak je uvedeno výše. Jak jsem psal: Nechyběla ani pozitiva, k ideálu měl ale na hony daleko.)

Většina dalších výletů této (ani dalších CK na Waikiki) nemá z našeho pohledu příliš smysl - pokud člověk zvládne jezdit veřejnou dopravou, pořídí vše levněji a ve větším klidu. Přijde jen o výklad průvodce (v našem případě byla průvodkyně opravdu celkem dobrá, zaujal mě třeba výklad o lokálním hovězím, které dostane certifikát, pokud se býk narodí a porazí na Havaji; cenově efektivnější, než ho tu vykrmit, je ale prý odvézt ho na pevninu a poté k porážce zase zpět; nebo třeba to, že tu prý žijí cca 4

desítky druhů žraloků, ale za posledních asi třicet let zabili jen 8 lidí; čísla jsou přibližná, možná těch lidí bylo devět a těch let 40, přesně si to vážně nepamatuji :) - a to je ten problém dlouhých výkladů na zájezdech :)).

Za zmínku tu ale stojí ještě jedno téma, o kterém se v souvislosti s Havají často mluví, totiž duch Aloha. Aloha je havajský pozdrav, ale také slovo, které má vystihnout pohodu a vstřícnost, která na ostrovech panuje. Mnoho turistů ho uctívá především nošením pestrobarevného havajského oblečení :), tedy šatů či košil s květinovými vzory. Ale prý se běžně projevuje i v každodenním životě místních: Když se auto matky naší průvodkyně na silnici srazilo s dalším vozidlem, řidič prý vystoupil a než začal s řešením situace, matku objal. Nevím ovšem, jestli to funguje vždy a všude :).

A teď už zpět k přízemnějším záležitostem: Večer po návratu si tentokrát dáme žebírka a křupavé pikantní kuřecí v Chili's, ale dezert se do nás bohužel tentokrát už nevejde. Toho kuřecího bylo tolik, že by bohatě stačilo pro dva.

Tajemný chrám a Pearl Harbor z výšky

V neděli vyrážíme do Kea'iwa Heiau State Recreation Area, což vyžaduje cestu MHD k parlamentu a přestup na bus 11. Pak s pomocí mapy a rady od řidiče vystoupíme a jdeme ještě cca dva kilometry obytnou čtvrtí - a jsme na místě. Už cestou se tu nabízejí super výhledy na Pearl Harbor, nahoře nás čekají ještě zbytky chrámu Kea'iwa Heiau a Aiea Loop Trail deštným lesem. Je to docela fajn cesta, ale protože my máme v plánu ještě odpoledne lenořit na pláži, projdeme jí jen část a v raném odpoledni se vrátíme zpět.

Večer se ve food courtu odbudeme kuřecím s rýží a v Jamba Juice si dáme svou obvyklou denní dávku džusu. Na balkoně v hotelu pak papáju a trochu alkoholu na zahřátí (tady je samozřejmě teplo, pokud to zrovna někdo nepřezene s klimatizací, ale představujeme si, jak chladno už je doma v Česku)... Prostě Havaj...

Slunce, pláž, slunce, pláž - a pravé havajské jídlo

Jasně už před sebou vidíme blížící se konec dovolené, a tak v pondělí většinu dne zasvětime bohapustému flákání. Když se dosyta vyspíme, vyrazíme na pláž, půjčíme si lehátka i slunečník a užíváme si slunce a tepla. Pak ale neodolám nabídce prkna za \$10 na hodinu a jdu surfovat. Což je samozřejmě trochu silné tvrzení, protože jsem na tom nikdy nestál (což se po dnešku v zásadě nezmění), ale nezačněte s tím, když máte příležitost zrovna na Waikiki beach.

Den předtím jsem pečlivě nastudoval základy surfování na YouTube, takže si teď prkno směle přivazuji k noze, M pilně fotí a natáčí a já se vrhám do vln. Člověk se musí umět radovat i z malých úspěchů, takže jsem docela potěšen, že na prkně zvládnou aspoň ležet, rukama se dopravit od břehu a posléze i sedět či velmi opatrně klečet. Bohužel jsem se nedostal na YouTube ke druhé lekci, a tak nemám úplně jasno v tom, jak si chytit správnou vlnu; moje pokusy o nějaké vážnější surfování tak končí vždy slabým rozjezdem, pokusem se postavit a pádem do vody. No nic, pokračovat budu někdy jindy a někde jinde.

K večeru jdeme nejprve do YogurtLandu a pak hodláme vyzkoušet nefalšované havajské jídlo, a to ve vyhlášené místní restauraci Ono Hawaiian Foods. Protože jsme kromě volby restaurace zanedbali přípravu, volíme z jídelního lístku v podstatě náhodně, podle toho, co už jsme někde zaslechli: Kalua Pig, což jsou kousky vepřového, jež se má péci v imu, podzemní peci, na dřevě koa, a chicken laulau, což je kuřecí maso zabalené v listech keře taro a připravované rovněž v imu. K tomu si dáme misku rýže a - budiž nám odpuštěno - Pepsi.

Protože rád experimentuji, jsem rád, že konečně zase zkusíme nějaké originální jídlo, M ale už tak nadšená není. A mám-li být upřímný - bylo zajímavé to zkusit, ale nadšencem pro havajskou kuchyni jsem se také nestal. Třeba thajská mi - asi i díky daleko kreativnější kombinaci chutí - sedí rozhodně daleko víc.

A teď už vážně jen ležíme

V úterý už nás čeká jen ultraodpočinek. Žádné sporty, jen koupání a ležení u moře. A dokupování

dárečků pro sebe i pár zbývajících drobností pro blízké. Já si tedy pro sebe žádné dárečky nekupuji, neb nic nepotřebuji, ale M si vybírá nějaký ten havajský perlový náramek a stříbrný řetízek.

Večer už nehodláme zkoušet žádné experimenty s jídlem, takže jdeme na žebírka do Chili's - a jedinou novinkou je molten cake a la Oreo - dvoubarevný s Oreo sušenkami. Pokud máte rádi molten cake, tenhle si nenechte ujít (je to limitovaná nabídka, ale všichni víme, že ani limitované nabídky nebývají až tak limitované). Za těch necelých 10 dolarů (ok, za těch o něco přes 11 dolarů s daní a dýškem) to rozhodně stojí. Jen nechápeme, jak by to někdo mohl spořádat sám; my to po polovičních žebírkách nedáme ani napůl, ale k cíli jsme se dostali opravdu hodně blízko - na talíři zbyla jen tak dvě tři sousta. Teď už jen zabalit, posedět na balkonku s nějakým tím dobrým pitím a ráno... .. ráno vyrazíme směr Korea.

Korea nás vítá

Středu si moc neužijeme, protože jen vstaneme,

rychle posnídáme, v 10:40 startujeme a před jednou už přelétáme mezinárodní datovou hranici, takže je najednou z ničeho nic čtvrtek. V Koreji jsme někdy mezi třetí a čtvrtou - a navzdory úplně původním plánům nemáme v úmyslu jet do centra Soulu. Abychom něco stihli za světla, byla by to docela honička, do čehož se nám nechce.

Máme zbookovaný hotel Sky asi deset minut od letiště ve čtvrti města Incheon, po pasových a celních formalitách si vyměníme 10 dolarů, cinkneme na recepci a za pár minut už nás vyzvedává hotelový shuttle. Jdeme se projít - nasát korejský vzduch a cestou si objednáváme noční zájezd. Je sponzorovaný letištěm a místní vládou, protože je zdarma - no, neberte to!

Na to, že jsme vlastně na okraji města, je tu kolem docela živo, spousta restaurací, hotelů i velký obchodník, ale zase nic moc extra zajímavého. Kromě prostého faktu, že jsme v Koreji. V rámci noční tour jedeme s upovídanou mladou průvodkyní na Haengju Mountain Fortress, kde je jakýsi památník a hlavně super noční výhled po okolí, a do LaFesta, což je prý největší obchodník v Koreji pod širým nebem. Osobně jsem si tu koupil jen

hamburger, neb už jsem měl hrozný hlad, ale bylo tu živo, neony zářily a prostě to byla asi ta správná noční Korea. Ani jet lag nás kupodivu moc nepotrápil.

Průvodkyně nám mimo jiné líčila, jak teď Kim Čong Un navzdory očekávání vládne sousedům - jejichž hranice je od míst, kde jsme byli, jen nějakých 50 kilometrů - pevnou rukou a jak vyhrožuje vyvražděním rodin do třetího kolene všem, kdo by se pokusili ze země utéci. A je tam prý takový hlad, že se tam ilegálně působící čínští misionáři setkali i s případy, kdy severokorejci jedli vlastní děti. Netuším, jestli je to pravda, ale je mi nad slunce jasné, že naši čeští komunisti jsou oproti těm korejským vlastně jen takové úplně malé zrůdičky. Což ovšem nic nemění na faktu, že bych byl opravdu nerad, kdyby se kdykoli za mého života ještě byť jen přiblížili k moci. (A dodatečná povolební poznámka: To snad ne!) A pak už jen poslední noc v hotelové posteli a je tu pátek... Posnídáme v Dunkin Donuts vedle hotelu, krátce omrkneme další dosud neprozkoumaná zákoutí kolem, dojedeme shuttlem na letiště a letíme, letíme a letíme... ..ted' už vážně domů.

Máte chuť si přečíst ještě nějaké zápisky z cest?

Knihu o výzkumech v oblasti lidské nesmrtelnosti?

Sci-fi? Navštivte sekci knih ke stažení zdarma na

Slasti.cz ([www.slasti.cz/cz/knihy-zdarma-ke-stazeni-](http://www.slasti.cz/cz/knihy-zdarma-ke-stazeni-eknihy-mobi-epub-pdf-download.php)

[eknihy-mobi-epub-pdf-download.php](http://www.slasti.cz/cz/knihy-zdarma-ke-stazeni-eknihy-mobi-epub-pdf-download.php)) nebo třeba

kniha.icelift.com. Děkujeme.